ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 13ης Μαρτίου 2003 *

Στην υπόθεση Τ-340/00,

Comunità montana della Valnerina, εκπροσωπούμενη από τους E. Cappelli και P. De Caterini, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τους U. Leanza και G. Aiello, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την C. Cattabriga, επικουρούμενη από τον M. Moretto, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως C (2000) 2388 της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2000, για την κατάργηση της συνδρομής που χορηγήθηκε στην Comunità montana della Valnerina με την απόφαση C (93) 3182 της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 1993, για τη χορήγηση συνδρομής του ΕΓΤΠΕ, τμήμα «Προσανατολισμός», σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμός» (ΕΕ L 374, σ. 25), στα πλαίσια του σχεδίου 93.IT.06.016, που φέρει τον τίτλο «Πρότυπο σχέδιο και σχέδιο επιδείξεως εγκαταστάσεων δασοκομίας και γεωργικών προϊόντων διατροφής σε δευτερεύουσες ορεινές ζώνες (Γαλλία, Ιταλία)»,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, J. Azizi και M. Jaeger, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 14ης Νοεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής υπό την έννοια του άρθρου 158 ΕΚ, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9), ανέθεσε στα διαρθρωτικά ταμεία την αποστολή, μεταξύ άλλων, να προάγουν την ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακώς καθυστερημένων περιφερειών, καθώς και να επιταχύνουν την προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων και να προάγουν την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών εν όψει της αναμορφώσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (άρθρο 1, σημείο 1, και σημείο 5, στοιχεία α' και β'). Ο ως άνω κανονισμός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5).

2 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88, όπως είχε αρχικώς, όριζε ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων παρέχεται με τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια και προπαρασκευαστικές μελέτες για την εκπόνηση των δράσεων. Όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2081/93, το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων παρέχεται με τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια, συμπεριλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών μέτρων, των μέτρων εκτιμήσεως, παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως των δράσεων καθώς και των προτύπων σχεδίων και των σχεδίων επιδείξεως.

3 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμός» (ΕΓΤΠΕ) (ΕΕ L 374, σ. 5). Ο εν λόγω κανονισμός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2085/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 44).

4 Το άρθρο 8 του κανονισμού 4256/88, όπως είχε αρχικώς, όριζε ότι η συμβολή του ΕΓΤΠΕ στην εφαρμογή της παρεμβάσεως που αναφέρεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88, μπορεί να αφορά, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή προτύπων σχεδίων όσον αφορά την προώθηση της αναπτύξεως των αγροτικών περιοχών, στην οποία περιλαμβάνεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση των δασών (πρώτη περίπτωση) και την εφαρμογή σχεδίων επιδείξεως στους γεωργούς των πραγματικών δυνατοτήτων των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής που ανταποκρίνονται στους στόχους της αναμορφώσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (τέταρτη περίπτωση). Όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2085/93, το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι, κατά την εκπλήρωση της αποστολής του, το ΕΓΤΠΕ μπορεί να χρηματοδοτεί, εντός του ορίου του 1 % των ετησίων κονδυλίων του, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση προτύπων σχεδίων σχετικά με την προσαρμογή των γεωργικών και δασοκομικών διαρθρώσεων και την προώθηση της αγροτικής αναπτύξεως και την υλοποίηση σχεδίων επιδείξεως, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων που αφορούν την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των δασών, καθώς και των σχεδίων που αφορούν τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που προορίζονται να δείξουν τις πραγματικές δυνατότητες των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διαχειρίσεως, που ανταποκρίνονται στους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής.

5 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88, όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 374, σ. 1). Ο εν λόγω κανονισμός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20).

6 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει, όσον αφορά τη μείωση, την αναστολή και την κατάργηση της συνδρομής, τα εξής:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

3. Κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται, προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

Το ιστορικό της διαφοράς

7 Η Comunità montana della Valnerina (στο εξής: προσφεύγουσα) αποτελεί ιταλικό οργανισμό τοπικής αυτοδιοικήσεως που δημιουργήθηκε από την περιφέρεια της Umbria (Ιταλία).

8 Το Ιούνιο του 1993, η προσφεύγουσα απηύθυνε στην Επιτροπή αίτηση χορηγήσεως κοινοτικής συνδρομής για πρότυπο σχέδιο και σχέδιο επιδείξεως εγκαταστάσεων δασοκομίας και γεωργικών προϊόντων διατροφής σε δευτερεύουσες ορεινές ζώνες (σχέδιο 93.IT.06.016· στο εξής: σχέδιο).

9 Από το σχέδιο προκύπτει ότι ο γενικός στόχος ήταν η πραγματοποίηση και η επίδειξη των δύο εγκαταστάσεων δασοκομίας και γεωργικών προϊόντων διατροφής, της μιας από την προσφεύγουσα στη Valnerina (Ιταλία) και της άλλης από τη ένωση «Route des Senteurs» στην Drôme provençale (Γαλλία, στο εξής: Route des Senteurs), προκειμένου να εισαχθούν και να αναπτυχθούν εναλλακτικές δραστηριότητες, όπως ο αγροτικός τουρισμός, παράλληλα με τις συνήθεις αγροτικές δραστηριότητες. Το σχέδιο προέβλεπε, ειδικότερα, τη δημιουργία δύο κέντρων προωθήσεως και συντονισμού του τουρισμού, την ανάπτυξη της παραγωγής τυπικών τοπικών προϊόντων διατροφής, όπως οι τρούφες, η όλυρα ή τα αρωματικά φυτά, καλύτερη ενσωμάτωση των διαφόρων ενεργών παραγωγών στις οικείες περιοχές, καθώς και την αξιοποίηση και την περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών αυτών.

10 Με την απόφαση C (93) 3182 της 10ης Νοεμβρίου 1993, την οποία απηύθυνε στην προσφεύγουσα και στη Route des Senteurs, η Επιτροπή χορήγησε στο σχέδιο επιδότηση του ΕΓΤΠΕ, τμήμα «Προσανατολισμός» (στο εξής: απόφαση περί χορηγήσεως).

11 Κατά το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η προσφεύγουσα καθώς και η Route des Senteurs ήσαν οι «υπεύθυνες» του σχεδίου. Με το άρθρο 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η περίοδος πραγματοποιήσεως του σχεδίου ορίστηκε σε 30 μήνες, δηλαδή από την 1η Οκτωβρίου 1993 έως τις 31 Μαρτίου 1996.

12 Δυνάμει του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως περί χορηγήσεως, το συνολικό εκλόγιμο κόστος του σχεδίου ανερχόταν σε 1 817 117 ECU και η μέγιστη χρηματοδοτική συνδρομή της Κοινότητας ορίστηκε σε 908 558 ECU.

13 Το παράρτημα Ι της αποφάσεως περί χορηγήσεως περιελάμβανε περιγραφή του σχεδίου. Στο σημείο 5 του παραρτήματος αυτού, η προσφεύγουσα οριζόταν ως η «δικαιούχος» της χρηματοπιστωτικής συνδρομής και η Route des Senteurs ως η «άλλη υπεύθυνη του σχεδίου». Στο σημείο 8 του ιδίου παραρτήματος περιελαμβανόταν η χρηματοπιστωτική διάρθρωση του σχεδίου με κατανομή των δαπανών που αντιστοιχούσαν στις διάφορες δράσεις του σχεδίου. Οι δράσεις του σχεδίου και οι δαπάνες που αντιστοιχούσαν σ' αυτές είχαν διαρθρωθεί σε τέσσερα τμήματα και η προσφεύγουσα και η Route des Senteurs όφειλαν να υλοποιήσουν εκάστη των προβλεπομένων δράσεων σε δύο από τα τέσσερα αυτά τμήματα.

14 Το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως όριζε τις χρηματοδοτικές προϋποθέσεις σχετικά με τη χορήγηση της συνδρομής. Ειδικότερα, διευκρινιζόταν ότι, εάν η δικαιούχος της χρηματοπιστωτικής συνδρομής είχε την πρόθεση να τροποποιήσει ουσιωδώς τις ενέργειες που περιγράφονται στο παράρτημα Ι, όφειλε να ενημερώσει προηγουμένως την Επιτροπή και να λάβει τη συναίνεσή της (σημείο 1). Σύμφωνα με το σημείο 2 του παραρτήματος αυτού, η χορήγηση της συνδρομής εξηρτάτο από την πραγματοποίηση όλων των ενεργειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της αποφάσεως περί χορηγήσεως. Επιπλέον, το παράρτημα ΙΙ προέβλεπε ότι η χρηματοπιστωτική συνδρομή καταβαλλόταν απ' ευθείας στην προσφεύγουσα ως δικαιούχο της συνδρομής, η οποία έπρεπε να αναλάβει την υποχρέωση να πληρώσει τη Route des Senteurs (σημείο 4)· προέβλεπε επίσης ότι η Επιτροπή είχε την εξουσία, προκειμένου να εξακριβώσει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία σχετικά με τις διάφορες δαπάνες, να ζητεί να προβεί σε εξέταση κάθε δικαιολογητικού εγγράφου, είτε του πρωτοτύπου είτε του επικυρωμένου αντιγράφου του, και να πραγματοποιεί την εξέταση αυτή άμεσα επί τόπου ή να ζητεί την αποστολή των επίμαχων εγγράφων (σημείο 5)· ότι η δικαιούχος όφειλε να διατηρήσει στη διάθεση της Επιτροπής, επί πέντε έτη από της τελευταίας καταβολής εκ μέρους της Επιτροπής, όλα τα πρωτότυπα των εγγράφων που αποδεικνύουν τις δαπάνες (σημείο 6)· ότι η Επιτροπή μπορούσε, οποτεδήποτε, να ζητήσει από τη δικαιούχο την αποστολή εκθέσεως σχετικά με το στάδιο εξελίξεως των εργασιών και/ή σχετικά με τα τεχνικά αποτελέσματα που είχαν επιτευχθεί (σημείο 7) και ότι η δικαιούχος όφειλε να διατηρεί στη διάθεση της Επιτροπής τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν χάρη στην υλοποίηση του σχεδίου, χωρίς αυτό να συνεπάγεται συμπληρωματικές πληρωμές (σημείο 8). Τέλος, στο σημείο 10 του παραρτήματος ΙΙ, διευκρινιζόταν κατ' ουσίαν ότι, εάν δεν ετηρείτο μία από τις προϋποθέσεις που αναφέρονταν στο παράρτημα αυτό ή εάν αναλαμβάνονταν δράσεις που δεν προβλέπονται στο παράρτημα Ι, η Επιτροπή μπορούσε να αναστείλει, μειώσει ή καταργήσει τη συνδρομή και να απαιτήσει την επιστροφή των καταβληθέντων. Στην περίπτωση αυτή, η δικαιούχος είχε την ευχέρεια να αποστείλει προηγουμένως τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας που καθορίζει η Επιτροπή.

15 Στις 2 Δεκεμβρίου 1993, η Επιτροπή κατέβαλε στην προσφεύγουσα μια πρώτη προκαταβολή που αντιστοιχούσε στο 40 % περίπου του ύψους της προβλεπομένης κοινοτικής συνδρομής και η προσφεύγουσα κατέβαλε, με τη σειρά της, στη Route des Senteurs τα ποσά που αντιστοιχούσαν στο κόστος των δράσεων του σχεδίου που έπρεπε να πραγματοποιηθούν από αυτή.

16 Στις 27 Δεκεμβρίου 1994, η προσφεύγουσα απέστειλε στην Επιτροπή μια πρώτη έκθεση σχετικά με το στάδιο εξελίξεως του σχεδίου και με τις δαπάνες που ήδη πραγματοποιήθηκαν για εκάστη των προβλεπομένων δράσεων. Ταυτοχρόνως, ζήτησε την καταβολή της δεύτερης δόσεως, βεβαιώνοντας, μεταξύ άλλων, ότι διέθετε τις αποδείξεις πληρωμής που αντιστοιχούσαν στις πραγματοποιηθείσες δαπάνες, αφενός, και ότι οι δράσεις που είχαν πραγματοποιηθεί ήσαν σύμφωνες με αυτές που περιγράφονται στο παράρτημα Ι της αποφάσεως περί χορηγήσεως, αφετέρου.

17 Στις 18 Αυγούστου 1995, η Επιτροπή κατέβαλε στην προσφεύγουσα τη δεύτερη δόση που αντιστοιχούσε στο 30 % περίπου του ύψους της κοινοτικής συνδρομής και η προσφεύγουσα κατέβαλε, με τη σειρά της, στη Route des Senteurs το ποσό που αντιστοιχούσε στις δαπάνες των δράσεων του σχεδίου που έπρεπε να πραγματοποιηθούν από αυτήν.

18 Τον Ιούνιο 1997, η προσφεύγουσα απηύθυνε στην Επιτροπή την τελική έκθεση για την εκτέλεση του σχεδίου. Ταυτοχρόνως, η προσφεύγουσα ζήτησε την καταβολή του υπολοίπου της κοινοτικής συνδρομής και επισύναψε εκ νέου βεβαίωση που αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στη βεβαίωση της οποίας έγινε μνεία στο σημείο 16, ανωτέρω.

19 Στις 12 Αυγούστου 1997, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα ότι είχε αρχίσει τη διεξαγωγή γενικής επιχειρήσεως τεχνικού και λογιστικού ελέγχου όλων των σχεδίων που χρηματοδοτούνταν δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88, συμπεριλαμβανομένου του υπό κρίση σχεδίου, και ότι καλούσε την προσφεύγουσα

να προσκομίσει, σύμφωνα με το σημείο 5 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως, κατάλογο όλων των δικαιολογητικών εγγράφων που αφορούσαν τις επιλέξιμες δαπάνες οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της εκτελέσεως του σχεδίου καθώς και επικυρωμένο αντίγραφο του πρωτοτύπου εκάστου των δικαιολογητικών αυτών εγγράφων.

20 Στις 25 Αυγούστου 1997, η προσφεύγουσα απέστειλε στην Επιτροπή ορισμένα έγγραφα καθώς και περίληψη της τελικής εκθέσεως για την εκτέλεση του σχεδίου.

21 Με έγγραφο της 6ης Μαρτίου 1998, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα για την πρόθεσή της να προβεί σε επιτόπιο έλεγχο σχετικά με την πραγματοποίηση του σχεδίου.

22 Ο επιτόπιος έλεγχος διεξήχθη στα γραφεία της προσφεύγουσας από τις 23 έως τις 25 Μαρτίου 1998 και, στα γραφεία της Route des Senteurs, από τις 4 έως τις 6 Μαΐου 1998.

23 Στις 6 Απριλίου 1998, η προσφεύγουσα απέστειλε στην Επιτροπή ορισμένα έγγραφα τα οποία της είχαν ζητηθεί κατά τον επιτόπιο έλεγχο.

24 Στις 5 Νοεμβρίου 1998, η προσφεύγουσα και η Route des Senteurs ζήτησαν από την Επιτροπή να προβεί στην τελική έγκριση του σχεδίου και να καταβάλει το υπόλοιπο της κοινοτικής συνδρομής.

25 Με έγγραφο της 22ας Μαρτίου 1999, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι, σύμφωνα με το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, προέβη σε έλεγχο της χρηματοδοτικής συνδρομής σχετικά με το σχέδιο και ότι, επειδή από τον έλεγχο αυτό προέκυψαν στοιχεία που αποτελούν ενδείξεις πλημμελειών, αποφάσισε

να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο προαναφερθέν άρθρο του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, και στο σημείο 10 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως (στο εξής: έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας). Στο έγγραφο αυτό, αντίγραφο του οποίου απηύθυνε στη Route des Senteurs, η Επιτροπή διευκρίνισε τα στοιχεία αυτά, αναφέροντας ειδικά τις ενέργειες με τις οποίες ήταν επιφορτισμένη, αφενός, η προσφεύγουσα και, αφετέρου, η Route des Senteurs.

26 Στις 17 Μαΐου 1999, η προσφεύγουσα κατέθεσε τις παρατηρήσεις της, απαντώντας στις υπόνοιες της Επιτροπής, και υπέβαλε στην Επιτροπή ορισμένα άλλα έγγραφα (στο εξής: παρατηρήσεις επί του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας).

27 Με απόφαση της 14ης Αυγούστου 2000, η οποία απευθύνθηκε στην Ιταλική Δημοκρατία καθώς και στην προσφεύγουσα και κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 21 Αυγούστου 2000, η Επιτροπή κατάργησε, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, τη χρηματοδοτική συνδρομή που είχε χορηγηθεί για το σχέδιο και ζήτησε από την προσφεύγουσα την επιστροφή του συνόλου της ήδη καταβληθείσας συνδρομής (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

28 Στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απαρίθμησε έντεκα πλημμέλειες, υπό την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, εκ των οποίων οι πέντε αφορούσαν ενέργειες που πραγματοποίησε η Route des Senteurs και οι έξι αφορούσαν ενέργειες που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα.

29 Με έγγραφα της 14ης Σεπτεμβρίου και της 2ας Οκτωβρίου 2000, η προσφεύγουσα ζήτησε από τη Route des Senteurs την επιστροφή των ποσών τα οποία της κατέβαλε για την πραγματοποίηση του σχεδίου και για τα οποία ήταν υπεύθυνη. Ταυτοχρόνως, η προσφεύγουσα κάλεσε τη Route des Senteurs να της διαβιβάσει στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να αποδείξουν ότι η απόφαση είναι εσφαλμένη και παράνομη, προκειμένου να τηρήσουν κοινή γραμμή άμυνας.

30 Στις 20 Οκτωβρίου 2000, η Route des Senteurs απάντησε, κατ' ουσίαν, ότι, κατά τη γνώμη της, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ήταν δικαιολογημένη.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

31 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 7 Νοεμβρίου 2000, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

32 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Απριλίου 2001, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία προς υποστήριξη των αιτημάτων της προσφεύγουσας. Με διάταξη της 1ης Ιουνίου 2001, ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου δέχθηκε την αίτηση αυτή. Η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το υπόμνημά της και οι λοιποί διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επί του υπομνήματος αυτού εντός των ταχθεισών προθεσμιών.

33 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας βάσει του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, έθεσε έγγραφες ερωτήσεις στους διαδίκους. Οι διάδικοι απάντησαν στις ερωτήσεις αυτές.

34 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

35 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

36 Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει τα αιτήματα της προσφεύγουσας.

Σκεπτικό

37 Η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος στηρίζεται στην παραβίαση των αρχών της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της αναλογικότητας, στο μέτρο που η Επιτροπή δεν περιόρισε το αίτημα επιστροφής της συνδρομής στα ποσά που αντιστοιχούν στο τμήμα του σχεδίου το οποίο, δυνάμει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την προσφεύγουσα. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως στηρίζεται στα σφάλματα που διέπραξε η Επιτροπή όσον αφορά τις διάφορες πλημμέλειες κατά την πραγματοποίηση του τμήματος του σχεδίου με το οποίο ήταν επιφορτισμένη η ίδια η προσφεύγουσα καθώς και σε παραβάσεις της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και σε προσβολές των δικαιωμάτων άμυνας. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αφορά την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και την παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, στο μέτρο που η Επιτροπή ζήτησε την επιστροφή του του συνόλου της συνδρομής καθόσον αυτή χορηγήθηκε για την πραγματοποίηση δράσεων από την προσφεύγουσα. Ο τέταρτος λόγος αντλείται από την κατάχρηση εξουσίας.

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος στηρίζεται στην παραβίαση των αρχών απαγορεύσεως των διακρίσεων και της αναλογικότητας, στο μέτρο που η Επιτροπή δεν περιόρισε το αίτημα επιστροφής της συνδρομής στο τμήμα του σχεδίου που έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την προσφεύγουσα

Επιχειρήματα των διαδίκων

38 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παραβίαση των αρχών απαγορεύσεως των διακρίσεων και της αναλογικότητας, στο μέτρο που η Επιτροπή δεν περιόρισε το αίτημα επιστροφής της συνδρομής στα ποσά που αντιστοιχούν στο τμήμα του σχεδίου το οποίο, δυνάμει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την ίδια, αλλά απαίτησε από την προσφεύγουσα την επιστροφή του συνόλου της συνδρομής.

39 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι, έστω και αν, τυπικώς, επρόκειτο για ενιαίο σχέδιο με ενιαία χρηματοδότηση και εάν, τυπικώς, ήταν η μοναδική δικαιούχος της χρηματοδοτικής συνδρομής, οι δράσεις πάντως που προβλέπονταν στα πλαίσια του σχεδίου έπρεπε να πραγματοποιηθούν σε δύο διαφορετικά τμήματα, τα οποία διαχειρίζονταν αυτόνομα η ίδια και η Route des Senteurs. Επιπλέον, επισημαίνει ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή διατύπωσε έντεκα αιτιάσεις σχετικές με πλημμέλειες κατά την πραγματοποίηση του σχεδίου, εκ των οποίων οι πέντε αφορούσαν δράσεις οι οποίες έπρεπε να πραγματοποιηθούν από τη Route des Senteurs και οι έξι αναφέρονται σε δράσεις τις οποίες έπρεπε να πραγματοποιήσει η ίδια.

40 Η Ιταλική Δημοκρατία φρονεί ότι, στα πλαίσια της εκτιμήσεως των επίδικων πλημμελειών, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη την ιδία ευθύνη εκάστης των δύο υπευθύνων για τις προβλεπόμενες δράσεις, δεδομένου ότι αυτές ήσαν χωριστές και αυτόνομες. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε σταθμίσεις κατά την έκδοση της αποφάσεώς της, χωρίς να τιμωρήσει την προσφεύγουσα υπέρ το δέον, καταλογίζοντάς της και την ευθύνη των πλημμελειών που διέπραξε η Route des Senteurs.

41 Η Ιταλική Δημοκρατία φρονεί ότι τα επιχειρήματα της Επιτροπής σχετικά με την ενότητα του σχεδίου και τον ρόλο της προσφεύγουσας ως μόνης δικαιούχου του σχεδίου δεν είναι πειστικά, διότι στηρίζονται στη σύγχυση μεταξύ, αφενός, των υποχρεώσεων διοικητικής φύσεως που επιβάλλονται στον δικαιούχο και, αφετέρου, της πραγματικής ευθύνης των δύο εταίρων του σχεδίου για τις διαφορετικές δράσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού. Επομένως, κατά την Ιταλική Δημοκρατία, αν η Επιτροπή ήθελε να τιμωρήσει την προσφεύγουσα με τη συνολική κατάργηση της συνδρομής μάλλον παρά με τη μείωσή της, έπρεπε να αποδείξει παράβαση των διοικητικών υποχρεώσεων που υπείχε η προσφεύγουσα ως δικαιούχος της συνδρομής.

42 Επιπλέον, η Ιταλική Δημοκρατία φρονεί ότι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής στηρίζεται σε καθαρώς τυπική και εσφαλμένη ερμηνεία της αποφάσεως περί χορηγήσεως. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζει ότι, στο άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως αυτής, τόσο η προσφεύγουσα όσο και η Route des Senteurs χαρακτηρίζονταν ως «υπεύθυνες για το σχέδιο». Πάντως, αν ο όρος της «ευθύνης» έχει κάποια έννοια, αυτή δεν μπορεί να έγκειται στον καταλογισμό των προβαλλομένων πλημμελειών στους διαφόρους υπευθύνους των ενεργειών που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του σχεδίου.

43 Η Επιτροπή φρονεί ότι είχε το δικαίωμα να ζητήσει από την προσφεύγουσα την επιστροφή του συνόλου των ποσών που καταβλήθηκαν για την εκτέλεση του σχεδίου, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετάσει αν οι διαπιστωθείσες πλημμέλειες έπρεπε να καταλογιστούν εν όλω ή εν μέρει μόνο στην προσφεύγουσα.

44 Πρώτον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι επρόκειτο για ενιαίο σχέδιο το οποίο είχε ενιαίο σκοπό, δηλαδή τη δημιουργία δύο εγκαταστάσεων δασοκομίας και γεωργικής βιομηχανίας τροφίμων σε δύο διαφορετικές εδαφικές περιφέρειες της Κοινότητας. Επισημαίνει, πράγματι ότι το σχέδιο εγκρίθηκε με μία μόνο απόφαση, βάσει ενιαίας χρηματοδοτήσεως, υπέρ ενός δικαιούχου, δηλαδή της προσφεύγουσας.

45 Δεύτερον, η Επιτροπή φρονεί ότι από την απόφαση περί χορηγήσεως προκύπτει ότι, ως δικαιούχος της κοινοτικής συνδρομής, μόνον η προσφεύγουσα θεωρήθηκε ως υπεύθυνη από χρηματοδοτικής απόψεως έναντι της Κοινότητας.

46 Πράγματι, κατά την Επιτροπή, από το γράμμα των παραρτημάτων της αποφάσεως περί χορηγήσεως προκύπτει ότι η προσφεύγουσα ήταν ο μόνος υπεύθυνος από χρηματοδοτικής απόψεως επιχειρηματίας έναντι της Επιτροπής, ενώ η Route des Senteurs ήταν απλώς επιφορτισμένη με την εκτέλεση ενός τμήματος του σχεδίου, στο μέτρο που, τόσο στο σημείο 5 του παραρτήματος Ι όσο και στο σημείο 4 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως αυτής, η προσφεύγουσα χαρακτηριζόταν ως «δικαιούχος» της συνδρομής, ενώ η Route des Senteurs είχε την ιδιότητα του «άλλου υπευθύνου για το σχέδιο». Η Επιτροπή φρονεί ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Ιταλικής Δημοκρατίας, ο όρος του «υπευθύνου του σχεδίου» δεν σημαίνει ότι οι ενδεχόμενες πλημμέλειες κατά την εκτέλεση του σχεδίου πρέπει να καταλογιστούν στο μέρος που τις διέπραξε. Η ερμηνεία αυτή θα παρέβλεπε όχι μόνον την ενότητα του σχεδίου, αλλά και το γεγονός ότι η χρηματοοικονομική ευθύνη για το σχέδιο έναντι των Κοινοτήτων θα βαρύνει καθ' ολοκληρία τον δικαιούχο, δηλαδή, εν προκειμένω, την προσφεύγουσα.

47 Στη συνέχεια, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, βάσει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, μόνον ο δικαιούχος της συνδρομής δικαιούται να ζητήσει από την Επιτροπή την καταβολή των ποσών που χορηγούνται στα πλαίσια της συνδρομής. Επιπλέον, αυτός οφείλει να καταβάλει τα αντίστοιχα ποσά στο έτερο μέρος που είναι επιφορτισμένο με την εκτέλεση του σχεδίου, όπως άλλωστε συνέβη εν προκειμένω.

48 Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι από το σημείο 10 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως προκύπτει επίσης ότι, ως δικαιούχος της συνδρομής, η προσφεύγουσα όφειλε να αναλάβει, από χρηματοοικονομικής απόψεως, την ευθύνη έναντι της Επιτροπής για όλες τις πλημμέλειες που θα διαπιστώνονταν ενδεχομένως στα πλαίσια της εκτελέσεως του σχεδίου, χωρίς να ληφθεί υπόψη το ζήτημα σε ποιο από τα μέρη έπρεπε να καταλογιστούν οι πλημμέλειες αυτές. Πράγματι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, μόνον ο δικαιούχος, και όχι οι άλλοι υπεύθυνοι για την εκτέλεση του σχεδίου, έχει την ευχέρεια να υποβάλει στην Επιτροπή παρατηρήσεις πριν από την έκδοση αποφάσεως περί καταργήσεως της συνδρομής.

49 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το γεγονός ότι ορισμένες πλημμέλειες που επισημαίνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση καταλογίζονταν στη Route des Senteurs και όχι στην προσφεύγουσα μπορεί απλώς να ασκήσει επιρροή στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των δύο μερών. Συναφώς, η προσφεύγουσα όφειλε, ως δικαιούχος της συνδρομής, να προστατευθεί επαρκώς έναντι του εταίρου της, με κατάλληλα μέσα του ιδιωτικού δικαίου, όπως οι τραπεζικές εγγυήσεις.

50 Τρίτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι από τον φάκελο προκύπτει ότι η προσφεύγουσα είχε πλήρη επίγνωση της χρηματοοικονομικής ευθύνης της έναντι της Κοινότητας, η οποία απέρρεε από την ιδιότητα του μοναδικού δικαιούχου της συνδρομής. Πράγματι, αφενός, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα δήλωσε ρητώς, στο πλαίσιο των αιτήσεων καταβολής του δεύτερου τμήματος και του υπολοίπου της συνδρομής, ότι τα οικονομικά στοιχεία που κοινοποιήθηκαν με τους πίνακες που επισυνάφθηκαν στις αιτήσεις αντιστοιχούσαν απολύτως στις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε όχι μόνον η ίδια, αλλά και η Route des Senteurs και ότι οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν αντιστοιχούσαν σε όλες όσες περιγράφονται στην απόφαση περί χορηγήσεως. Αφετέρου, η Επιτροπή εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι, κατόπιν της κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα ζήτησε, με έγγραφο της 14ης Σεπτεμβρίου 2000, από τη Route des Senteurs την επιστροφή του τμήματος των ποσών που της καταβλήθηκαν για την πραγματοποίηση των δράσεων που της αντιστοιχούσαν.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

51 Πρέπει να εξεταστεί αν, υπό τις ειδικές συνθήκες της παρούσας περιπτώσεως, η Επιτροπή μπορούσε να ζητήσει από την προσφεύγουσα την επιστροφή του συνόλου της συνδρομής για την πραγματοποίηση του συνόλου του σχεδίου ή εάν, αντιθέτως, δυνάμει των γενικών αρχών του δικαίου που προβάλλει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή όφειλε, εν πάση περιπτώσει, να περιορίσει το αίτημα επιστροφής στα ποσά που αντιστοιχούν στο τμήμα του σχεδίου το οποίο, δυνάμει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την ίδια την προσφεύγουσα.

52 Διαπιστώνεται εκ προοιμίου ότι, σε περίπτωση χορηγήσεως συνδρομής σε σχέδιο το οποίο πρέπει να πραγματοποιηθεί από πλείονα μέρη, η εφαρμοστέα ρύθμιση δεν διευκρινίζει από ποιο από τα μέρη αυτά η Επιτροπή ζητεί την επιστροφή της συνδρομής σε περίπτωση παρανομιών που τελούνται κατά την εκτέλεση του σχεδίου από ένα ή πλείονα από τα μέρη αυτά.

53 Ομοίως, παρατηρείται ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, τους οποίους υποστηρίζει η Ιταλική Δημοκρατία, δεν μπορεί, γενικώς, να προσαφθεί στην Επιτροπή, σε μια τέτοια περίπτωση, ότι όρισε, στην απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής, ένα από τα υπεύθυνα για την εκτέλεση του σχεδίου μέρη ως όχι μόνον τον μοναδικό συνομιλητή της, αλλά και ως το μοναδικό μέρος το οποίο, σε περίπτωση παρανομιών που διαπράττονται από έναν των ενδιαφερομένων, ευθύνεται από χρηματοοικονομικής απόψεως έναντι της Κοινότητας για το σύνολο του σχεδίου. Πράγματι, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία το σχέδιο έχει διαμορφωθεί κατά τρόπον ώστε η εκτέλεση των διαφόρων δράσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο του σχεδίου ανατίθεται σαφώς σε έκαστο των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών, το σύστημα αυτό δικαιολογείται από την ανάγκη αποτελεσματικότητας της κοινοτικής δράσεως, τόσο σε σχέση με την αρχή της χρηστής διοικήσεως όσο και με την επιταγή της ορθής χρηματοοικονομικής διαχειρίσεως του κοινοτικού προϋπολογισμού. Επομένως, το σύστημα αυτό δεν μπορεί, αφ' εαυτού, να θεωρηθεί αντίθετο προς τις αρχές της αναλογικότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

54 Εντούτοις, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η ενδεχόμενη υποχρέωση επιστροφής συνδρομής μπορεί να επιφέρει σοβαρές συνέπειες για τους ενδιαφερομένους. Επομένως, η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιβάλλει το δίκαιο που έχει εφαρμογή στην εκτέλεση της συμβάσεως να είναι αρκούντως σαφές και ακριβές, προκειμένου τα ενδιαφερόμενα μέρη να μπορούν να λάβουν γνώση χωρίς ασάφεια των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους και να λάβουν συνακολούθως τα μέτρα τους, δηλαδή, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, να συμφωνήσουν πριν από τη χορήγηση της συνδρομής, επί των καταλλήλων μέσων του ιδιωτικού δικαίου τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα προστασίας των χρηματοοικονομικών συμφερόντων του ενός έναντι του άλλου.

55 Κατά συνέπεια, όσον αφορά την υπό κρίση περίπτωση, θεωρείται ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να ζητήσει μόνον από την προσφεύγουσα, χωρίς να παραβιάσει την αρχή

της αναλογικότητας, την επιστροφή της συνδρομής που είχε χορηγηθεί για την πραγματοποίηση δράσεων από την ίδια και από τη Route des Senteurs παρά μόνον εάν οι όροι της αποφάσεως περί χορηγήσεως και των παραρτημάτων της ήσαν αρκούντως σαφείς και ακριβείς, οπότε η προσφεύγουσα, ως σώφρων και ενημερωμένος επιχειρηματίας, έπρεπε οπωσδήποτε να γνωρίζει ότι, σε περίπτωση πλημμελειών κατά την εκτέλεση του σχεδίου, είτε αυτές καταλογίζονται στη Route des Senteurs είτε στην ίδια, ήταν η μόνη υπεύθυνη, από χρηματοοικονομικής απόψεως, έναντι της Κοινότητας για το σύνολο της χορηγηθείσας συνδρομής.

56 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση, κατ' αρχάς, ότι η απόφαση περί χορηγήσεως και τα παραρτήματά της δεν προβλέπουν ρητώς ότι, σε περίπτωση πλημμελειών που διαπιστώνονται κατά την εκτέλεση του σχεδίου, η προσφεύγουσα ήταν η μόνη υπεύθυνη, από χρηματοπιστωτικής απόψεως, έναντι της Κοινότητας για το σύνολο του σχεδίου.

57 Στη συνέχεια, πρέπει να εξεταστεί αν, υπό τις ειδικές συνθήκες της υπό κρίση περιπτώσεως, η προσφεύγουσα όφειλε, παρά την έλλειψη ρητής διατάξεως με την έννοια αυτή στην απόφαση περί χορηγήσεως, να αντιληφθεί το περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών ευθυνών της έναντι της Κοινότητας υπό την έννοια που προτείνει η Επιτροπή.

58 Πρώτον, η Επιτροπή αναφέρει ότι στην απόφαση περί χορηγήσεως και στο παράρτημα ΙΙ η προσφεύγουσα οριζόταν ως η «δικαιούχος της συνδρομής», ενώ τόσο αυτή όσο και η Route des Senteurs χαρακτηρίζονταν ως «υπεύθυνες για το σχέδιο». Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι από τα σημεία 1, 4, 6 έως 8 και 10 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως (βλ. τη σκέψη 14 ανωτέρω) προκύπει ότι η απόφαση περί χορηγήσεως απένειμε ορισμένα δικαιώματα και υποχρέωσεις έναντι της Κοινότητας μόνο στον «δικαιούχο της συνδρομής».

59 Συναφώς, παρατηρείται ότι, δυνάμει του σημείου 1 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως, σε περίπτωση τροποποιήσεως των δράσεων που περιγράφονται στο παράρτημα Ι, ο «δικαιούχος της συνδρομής» υποχρεούται να

ενημερώσει προηγουμένως την Επιτροπή και να λάβει την έγκρισή της. Δυνάμει των σημείων 6 έως 8 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως αυτής, ο «δικαιούχος της συνδρομής» υποχρεούται, κατ' ουσίαν, να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να μπορεί η Επιτροπή, εάν το κρίνει σκόπιμο, να βεβαιωθεί για την καλή εκτέλεση του σχεδίου, καθώς και να έχει στη διάθεση της Επιτροπής τα αποτελέσματα που επετεύχθησαν χάρη στην πραγματοποίηση του σχεδίου. Πάντως, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, οι διάφορες αυτές διατάξεις δεν αφορούν τις χρηματοοικονομικές σχέσεις, ως τέτοιες, μεταξύ της Επιτροπής και των υπευθύνων για την εκτέλεση του σχεδίου. Αντιθέτως, αφορούν διάφορες λεπτομέρειες της εκτελέσεως του σχεδίου. Κατά τις λεπτομέρειες αυτές, η προσφεύγουσα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ο μόνος συνομιλητής της Επιτροπής όσον αφορά την εκτέλεση του σχεδίου.

60 Πάντως, είναι, βεβαίως, αληθές ότι το σημείο 4 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως αφορά συγκεκριμένη πτυχή των χρηματοοικονομικών σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των υπευθύνων για την εκτέλεση του σχεδίου. Πράγματι, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η συνδρομή έπρεπε να καταβληθεί απ' ευθείας στην προσφεύγουσα, ως «πρώτο δικαιούχο οργανισμό», η οποία όφειλε να καταβάλει στη Route des Senteurs τα ποσά που αντιστοιχούσαν στις δράσεις με τις οποίες ήταν επιφορτισμένη η τελευταία. Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι η διάταξη αυτή διευκρινίζει απλώς κατά ποιο τρόπο η χορηγηθείσα συνδρομή έπρεπε να καταβληθεί στους ενδιαφερομένους, αλλά δεν αναφέρει, αντιθέτως, με ποιο τρόπο η συνδρομή αυτή έπρεπε να επιστραφεί στην Επιτροπή σε περίπτωση πλημμελειών που θα διαπιστώνονταν κατά την εκτέλεση του σχεδίου.

61 Ομοίως, στο σημείο 10 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως, είχε ρυθμιστεί μια άλλη συγκεκριμένη πτυχή των χρηματοοικονομικών σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των υπευθύνων για την εκτέλεση του σχεδίου, δηλαδή κατ' ουσίαν, ότι, πριν από οποιαδήποτε αναστολή, μείωση ή ακύρωση της συνδρομής, ο «δικαιούχος της συνδρομής» μπορούσε προηγουμένως να κοινοποιήσει τις παρατηρήσεις του εντός προθεσμίας που τάσσει η Επιτροπή ως προς τις αιτιάσεις που διατυπώνει η Επιτροπή. Πάντως, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, από το γεγονός ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, μόνον ο «δικαιούχος της συνδρομής» απολαμβάνει των δικαιωμάτων άμυνας έναντι των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή, δεν συνάγεται κατ' ανάγκη ότι μόνον αυτός είναι, από χρηματοοικονομικής απόψεως, υπεύθυνος έναντι της Κοινότητας για το σύνολο της χορηγηθείσας ενισχύσεως σε περίπτωση πλημμελειών που διαπράττονται κατά την εκτέλεση του σχεδίου από το ένα ή το έτερο μέρος.

62 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, επρόκειτο για ενιαίο σχέδιο, το οποίο εγκρίθηκε με μια και μόνη απόφαση υπέρ ενός και μόνο δικαιούχου και το οποίο έχει ενιαίο σκοπό και ενιαία χρηματοδότηση, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η απόφαση περί χορηγήσεως, έστω και αν έγκειται σε μια ενιαία νομική πράξη, απευθύνθηκε τόσο στην προσφεύγουσα όσο και στη Route des Senteurs. Το γεγονός αυτό και μόνον μπορεί, κατ' αρχήν, να δημιουργήσει άμεσους νομικούς δεσμούς μεταξύ, αφενός, της Κοινότητας, και, αφετέρου, εκάστου των αποδεκτών της αποφάσεως περί χορηγήσεως.

63 Άλλωστε, μολονότι είναι αληθές ότι το σχέδιο είχε διαμορφωθεί για να εξυπηρετήσει ενιαίο σκοπό και είχε στηριχθεί σε ενιαία χρηματοδότηση, πάντως συνίστατο σε περισσότερες δράσεις οι οποίες ήσαν σαφώς οριοθετημένες τόσο από χρηματοοικονομικής απόψεως όσο και από απόψεως επιδιωκομένων σκοπών. Πάντως, στην περίπτωση αυτή, πρέπει να θεωρηθεί ότι, καθόσον απηύθυνε την απόφαση περί χορηγήσεως όχι μόνο στην προσφεύγουσα, αλλά και στη Route des Senteurs, η Επιτροπή δημιούργησε άμεσους νομικούς δεσμούς όχι μόνο με την προσφεύγουσα αλλά και με τη Route des Senteurs, οπότε βασίμως η προσφεύγουσα μπορούσε, εκ πρώτης τουλάχιστον όψεως, να υποθέσει ότι, σε περίπτωση πλημμελειών κατά την εκτέλεση του σχεδίου που διέπραξε η Route des Senteurs, στο μέρος αυτό η Επιτροπή θα απηύθυνε το αίτημα επιστροφής του τμήματος της συνδρομής που αντιστοιχεί στις δράσεις που έπρεπε να πραγματοποιηθούν από τη Route des Senteurs.

64 Τρίτον, όπως ορθώς επισήμανε η Ιταλική Δημοκρατία, η έλλειψη σαφήνειας των όρων της αποφάσεως περί χορηγήσεως και των παραρτημάτων της όσον αφορά τη χρηματοοικονομική ευθύνη των μερών έναντι της Κοινότητας κατά την εκτέλεση του σχεδίου επιρρωννύεται από τη χρήση των όρων «δικαιούχος της συνδρομής» και «υπεύθυνοι για το σχέδιο»: δυνάμει των διαφόρων διατάξεων του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω), η Επιτροπή προσέδωσε στους όρους αυτούς διαφορετική σημασία από αυτή που τους προσδίδεται συνήθως. Πράγματι, λαμβανομένων υπόψη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της προσφεύγουσας που απορρέουν από τις διαφορετικές αυτές διατάξεις του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως και σύμφωνα με τις προθέσεις της Επιτροπής, η προσφεύγουσα επιτελούσε, στην πραγματικότητα, τη λειτουργία του μοναδικού υπευθύνου για την ορθή εκτέλεση του σχεδίου. Αντιθέτως, η Route des Senteurs ήταν δικαιούχος της συνδρομής όπως ακριβώς η προσφεύγουσα. Πράγματι, σύμφωνα με το σημείο 4 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγή-

σεως, η χρηματοδοτική συνδρομή είχε καταβληθεί από την Επιτροπή στον τραπεζικό λογαριασμό της προσφεύγουσας, η οποία όφειλε, στη συνέχεια, να μεταβιβάσει στη Route des Senteurs τα ποσά που αντιστοιχούσαν στις δράσεις με τις οποίες ήταν επιφορτισμένη η τελευταία. Κατά συνέπεια, αντί να διευκρινίσει το περιεχόμενο των ευθυνών που είχαν τα οικεία μέρη, η χρήση των όρων αυτών στην απόφαση περί χορηγήσεως συνέβαλε στη δημιουργία αμφιβολιών ως προς το θέμα αυτό.

65 Στο τέλος της προηγουμένης αναλύσεως, πρέπει να θεωρηθεί ότι, όσον αφορά το ζήτημα της χρηματοοικονομικής ευθύνης των ενδιαφερομένων μερών για την εκτέλεση του σχεδίου, η απόφαση περί χορηγήσεως δεν είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να ικανοποιεί την επιταγή της ασφάλειας δικαίου που είναι αναγκαία λόγω των σοβαρών συνεπειών που συνεπάγεται η επιστροφή συνδρομής για τα μέρη αυτά. Επιπλέον, οι εμφανείς ανακρίβειες και αντιφάσεις που εντοπίστηκαν στο κείμενο της αποφάσεως περί χορηγήσεως και των παραρτημάτων της πρέπει να θεωρηθούν τόσο σημαντικές όπως ο σκοπός που επιδιώκει η Επιτροπή, δηλαδή να υπάρχει ένας μόνο υπεύθυνος από χρηματοοικονομικής απόψεως για την ορθή εκτέλεση του σχεδίου, παρά το γεγονός ότι ο σκοπός αυτός δικαιολογείται κατ' αρχήν (βλ. σκέψη 53 ανωτέρω) δεν προβάλλεται εγκύρως εν προκειμένω. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η συγκεκριμενοποίηση του σκοπού αυτού που πραγματοποιείται με την προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία ζητείται μόνον από την προσφεύγουσα η επιστροφή του συνόλου της συνδρομής, ανεξαρτήτως της αναζητήσεως του πραγματικού και ουσιαστικού υπευθύνου για τις πλημμέλειες που προσάπτονται κατά την πραγματοποίηση του σχεδίου, είναι δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τα προβλήματα που προκάλεσε στην προσφεύγουσα η αίτηση επιστροφής του συνόλου της συνδρομής που ήδη καταβλήθηκε. Υπενθυμίζεται, πάντως, ότι η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει, κατά πάγια νομολογία, οι πράξεις των κοινοτικών θεσμικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1984, 15/83, Denkavit Nederland, Συλλογή 1984, σ. 2171, σκέψη 25, και του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 1997, Τ-260/94, Air Inter κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-997, σκέψη 144).

66 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, απαιτώντας από την προσφεύγουσα την επιστροφή του συνόλου της συνδρομής που έχει ήδη καταβληθεί χωρίς να περιορίζει το αίτημα στο τμήμα του σχεδίου το οποίο έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την προσφεύγουσα, παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας.

67 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα που προβάλλει η Επιτροπή ότι η προσφεύγουσα είχε πλήρη επίγνωση των χρηματοοικονομικών ευθυνών της έναντι της Κοινότητας οι οποίες απέρρεαν από την ιδιότητά της ως μόνου «δικαιούχου της συνδρομής». Πράγματι, όπως προκύπτει από όσα κρίθηκαν στις σκέψεις 54 και 55 ανωτέρω, εφόσον η απόφαση περί χορηγήσεως καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από τη χορήγηση της συνδρομής, το αργότερο κατά τον χρόνο της χορηγήσεως της συνδρομής η Επιτροπή οφείλει να ενημερώνει τα μέρη, κατά τρόπο σαφή και ακριβή, για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που υπέχουν από το γεγονός αυτό. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δήλωσε ρητώς, στο πλαίσιο των αιτήσεων καταβολής του δευτέρου τμήματος και του υπολοίπου της χρηματοδοτικής συνδρομής (βλ. σημεία 17 και 19 ανωτέρω), ότι τα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν με τους πίνακες που προσαρτήθηκαν στις δηλώσεις αυτές αντιστοιχούσαν απολύτως στις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε όχι μόνον η ίδια, αλλά και η Route des Senteurs και ότι οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν αντιστοιχούσαν σε όλες τις δράσεις που περιγράφονται στην απόφαση περί χορηγήσεως. Πράγματι, όσο σημαντικές και αν είναι οι δηλώσεις αυτές, δεν αφορούσαν τις χρηματοοικονομικές σχέσεις μεταξύ των υπευθύνων για την εκτέλεση του σχεδίου και της Κοινότητας και δεν απέκλειαν το ενδεχόμενο να απευθυνθεί άμεσα στη Route des Senteurs αίτημα επιστροφής για το τμήμα του σχεδίου με το οποίο ήταν επιφορτισμένη. Ομοίως, η Επιτροπή δεν μπορεί να προβάλει το γεγονός ότι, κατόπιν της κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα ζήτησε από τη Route des Senteurs την επιστροφή του τμήματος των προκαταβολών που είχαν καταβληθεί σ' αυτήν για την πραγματοποίηση των δράσεων. Πράγματι, η συμπεριφορά αυτή μπορεί κάλλιστα να οφείλεται σε αυθόρμητη στάση συνέσεως, θεμιτή προκειμένου να εξασφαλιστούν τα χρηματοπιστωτικά της συμφέροντα με όλα τα δυνατά μέσα.

68 Λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί καθόσον η Επιτροπή δεν περιόρισε το αίτημά της περί επιστροφής στα ποσά που αντιστοιχούν στο τμήμα του σχεδίου το οποίο, δυνάμει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την ίδια την προσφεύγουσα.

69 Στο πλαίσιο των άλλων λόγων ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά τη διαπίστωση των διαφόρων πλημμελειών που προσάπτονται στην προσφεύγουσα για το τμήμα του σχεδίου το οποίο έπρεπε να πραγματοποιήσει.

2. Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται σε σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή όσον αφορά τις διάφορες πλημμέλειες που προσάπτονται στην προσφεύγουσα, σε έλλειψη αιτιολογίας καθώς και σε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

70 Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως διαρθρώνεται σε τρία σκέλη. Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους, η προσφεύγουσα βάλλει κατά των πλημμελειών που διαπιστώθηκαν από την Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση. Στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους, υποστηρίζει ότι η απόφαση αυτή πάσχει, όσον αφορά τη διαπίστωση εκάστης των πλημμελειών αυτών, από ελάττωμα όσον αφορά την αιτιολογία. Στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας. Το Πρωτοδικείο κρίνει σκόπιμο να εξετάσει από κοινού το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού.

Επί του πρώτου και του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

Ως προς την πραγματοποίηση ταινίας από την εταιρία Romana Video

— Προσβαλλόμενη απόφαση

71 Η έκτη περίπτωση της αιτιολογικής σκέψεως 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«[Η προσφεύγουσα] καταλόγισε και δήλωσε ότι καταβλήθηκε στην εταιρία Romana Video ποσό 98 255 000 [ιταλικών λιρών] (ITL) (50 672 ECU) για την πραγματοποίηση

μαγνητοταινίας στο πλαίσιο του σχεδίου. Κατά τον χρόνο του ελέγχου (25 και 26 Μαρτίου 1998), υπολλειπόταν ακόμη η καταβολή 49 000 000 ITL. [Η προσφεύγουσα] δήλωσε ότι το ποσό αυτό δεν θα καταβαλόταν διότι ήταν η τιμή πωλήσεως των δικαιωμάτων επί της μαγνητοταινίας στην εταιρία που την πραγματοποίησε. [Η προσφεύγουσα] παρουσίασε δαπάνη ανώτερη κατά 49 000 000 ITL από τη δαπάνη στην οποία πράγματι υποβλήθηκε».

— Επιχειρήματα των διαδίκων

72 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η αιτίαση αυτή στηρίζεται σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Τονίζει το γεγονός ότι η σύμβαση την οποία συνήψε με την εταιρία Romana Video προέβλεπε ότι η Romana Video, αφενός, πραγματοποιεί, για λογαριασμό της, ταινία για την περιοχή της Valnerina έναντι ποσού περίπου 98 εκατομμυρίων ITL και, αφετέρου, αποκτά τα δικαιώματα εμπορίας που συνδέονται με την ταινία αυτή έναντι ποσού 49 εκατομμυρίων ITL. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι οι δύο πτυχές της συμβάσεως αυτής αφορούσαν διαφορετικές έννομες σχέσεις και ότι οφειλόταν σε σφάλμα της τράπεζας το γεγονός ότι το χρέος και η πίστωση που αντιστοιχούσαν στις δύο αυτές δράσεις είχαν αποτελέσει το αντικείμενο συμψηφισμού, πράγμα το οποίο προκάλεσε τις υπόνοιες των ελεγκτών της Επιτροπής.

73 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι άντλησε όφελος από την πώληση των δικαιωμάτων εμπορίας της ταινίας στην εταιρία Romana Video. Πάντως, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, κατά την προσφεύγουσα, να αποτελέσει πλημμέλεια, υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, στο μέτρο που ούτε ο κανονισμός αυτός ούτε τα παραρτήματα της αποφάσεως περί χορηγήσεως απαγορεύουν στον δικαιούχο της συνδρομής να αντλεί όφελος από τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται χάρη στη συνδρομή αυτή.

74 Άλλωστε, η προσφεύγουσα φρονεί ότι, για να καταλήξει στην ύπαρξη πλημμέλειας υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, η Επιτροπή έπρεπε να αποδείξει ότι το ποσό των 98 εκατομμυρίων ITL υπερέβαινε προδήλως την αξία της υπηρεσίας που παρέσχε η εταιρία Romana Video. Πάντως, η

προσφεύγουσα παρατηρεί ότι όχι μόνον η τιμή αυτή ήταν ιδιαίτερα συμφέρουσα σε σχέση με την τιμή της αγοράς, αλλά και ότι ούτε η τιμή αυτή ούτε τα αποτελέσματα της δημόσιας προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών, κατόπιν της οποίας η Romana Video παρήγαγε την ταινία, αμφισβητήθηκαν από την Επιτροπή.

75 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα, καθόσον παρέλειψε να αφαιρέσει από την τιμή της πραγματοποιήσεως της ταινίας το όφελος που άντλησε από την πώληση των δικαιωμάτων εμπορίας του προϊόντος αυτού στο πλαίσιο του συμψηφισμού που συμφωνήθηκε με την εταιρία Romana Video, παρανόμως καταλόγισε στο σχέδιο υψηλότερες δαπάνες από αυτές στις οποίες πράγματι υποβλήθηκε.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

76 Το άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως περί χορηγήσεως προβλέπει ότι «στην περίπτωση κατά την οποία το ύψος των εξόδων τα οποία πράγματι έγιναν συνεπάγεται μείωση των επιλεξίμων δαπανών σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, η ενίσχυση θα μειωθεί αναλόγως κατά τον χρόνο καταβολής του υπολοίπου».

77 Επομένως, η χορηγηθείσα ενίσχυση προοριζόταν για τη χρηματοδότηση ορισμένου ποσοστού των δαπανών στις οποίες πράγματι υποβλήθηκαν οι ενδιαφερόμενοι για την πραγματοποίηση του σχεδίου.

78 Είναι σαφές ότι στην προκειμένη περίπτωση η προσφεύγουσα συνήψε σύμβαση με την εταιρία Romana Video, δυνάμει της οποίας επιφόρτισε την εταιρία αυτή με την πραγματοποίηση ταινίας για τη Valnerina ως αντάλλαγμα του ποσού που καταλογίστηκε στο σχέδιο, δηλαδή περίπου 98 εκατομμύρια ITL. Πάντως, κατέβαλε στην εταιρία αυτή μόνον το ποσό των 49 εκατομμυρίων ITL, δεδομένου ότι, με την ίδια σύμβαση, μεταπώλησε στην εταιρία αυτή τα δικαιώματα εμπορίας του προϊόντος αυτού έναντι ποσού 49 εκατομμυρίων ITL.

79 Επομένως, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, η προσφεύγουσα υποβλήθηκε στην πραγματικότητα, για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης αυτής δράσεως του σχεδίου, σε πραγματική δαπάνη ίση προς το ήμισυ περίπου των δαπανών που καταλογίστηκαν στο σχέδιο. Είναι αληθές ότι, όπως υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, ούτε ο κανονισμός 4253/88 ούτε η απόφαση περί χορηγήσεως απαγορεύουν ρητώς στον δικαιούχο της συνδρομής να αντλήσει όφελος από τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται χάρη στη συνδρομή αυτή. Πάντως, λόγω του ότι πραγματοποιήθηκαν συγχρόνως οι συναλλαγές και ο συμψηφισμός μεταξύ της προσφεύγουσας και της εταιρίας Romana Video κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως του σχεδίου, η Επιτροπή μπορούσε εγκύρως να θεωρήσει ότι, αντί να αντλήσει όφελος από το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε χάρη στη συνδρομή αυτή, η προσφεύγουσα κατέβαλε, στην πραγματικότητα, για την πραγματοποίηση της εν λόγω ενέργειας του σχεδίου, μόνον το ποσό που προκύπτει από τον συμψηφισμό αυτόν.

80 Επομένως, η Επιτροπή εκτίμησε, χωρίς να υποπέσει σε σφάλματα, ότι η προσφεύγουσα καταλόγισε στο σχέδιο δαπάνες στις οποίες, σε τελική ανάλυση, δεν υποβλήθηκε για την πραγματοποίηση του σχεδίου αυτού.

81 Η χρέωση δαπανών που δεν αντιστοιχούν στην πραγματικότητα πρέπει να θεωρηθεί ως σοβαρή παραβίαση των προϋποθέσεων χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής καθώς και της υποχρεώσεως εντιμότητας που βαρύνει τον δικαιούχο της συνδρομής αυτής και, συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ως παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε.

82 Άλλωστε, όσον αφορά την αιτιολογία αυτού του σημείου της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. επί του ζητήματος αυτού την απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 2002, T-141/99, T-142/99, T-150/99 και T-151/99, Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-4547, σκέψεις 168 έως 170), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι, λόγω του συμψηφισμού που πραγματοποιήθηκε με την εταιρία Romana Video, η προσφεύγουσα παρουσίασε δαπάνη ανώτερη αυτής στην οποία πράγματι υποβλήθηκε. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ανέφερε κατά τρόπο σαφή και

μη διφορούμενο τη συλλογιστική της, κατά τρόπο που καθιστά δυνατό στην προσφεύγουσα να γνωρίζει τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου για να προασπίσει τα δικαιώματά της και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχο νομιμότητας. Κατά συνέπεια, δεν παρέβη συναφώς την υποχρέωση αιτιολογήσεως.

83 Επομένως, οι αιτιάσεις σχετικά με την πραγματοποίηση ταινίας από την εταιρία Romana Video, που στηρίζονται στην πλάνη εκτιμήσεως και στην παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, πρέπει να απορριφθούν.

Ως προς τις δαπάνες του προσωπικού

— Προσβαλλόμενη απόφαση

84 Το έβδομο σημείο της αιτιολογικής σκέψεως 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει τα εξής:

«[Η προσφεύγουσα] καταλόγισε στο σχέδιο ποσό 202 540 668 ITL (104 455 ECU) που αντιπροσωπεύουν το κόστος σχετικά με την εργασία πέντε προσώπων για το τμήμα του σχεδίου "τουριστική ενημέρωση". Για τη δαπάνη αυτή, [η προσφεύγουσα] δεν υπέβαλε δικαιολογητικά έγγραφα (συμβάσεις εργασίας, λεπτομερή περιγραφή των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν)».

85 Άλλωστε, το σημείο 9 της αιτιολογικής σκέψεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει τα εξής:

«[Η προσφεύγουσα] δήλωσε ποσό 152 340 512 ITL (78 566 ECU) για τα έξοδα προσωπικού που συνδέονται με "δραστηριότητες εκτός της τουριστικής ενημερώσεως". [Η προσφεύγουσα] δεν υπέβαλε έγγραφα τα οποία να αποδεικνύουν ότι οι παροχές όντως πραγματοποιήθηκαν και ότι συνδέονται άμεσα με το σχέδιο».

— Επιχειρήματα των διαδίκων

86 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι απέδειξε επαρκώς ότι όντως πραγματοποιήθηκαν οι δαπάνες προσωπικού που καταλογίστηκαν στο σχέδιο. Ισχυρίζεται ότι, στο πλαίσιο των παρατηρήσεών της επί του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας, υπέβαλε στην Επιτροπή ονομαστικό κατάλογο όλων των εργαζομένων που χρησιμοποιήθηκαν πράγματι στη δραστηριότητα «τουριστική ενημέρωση» και στις «δραστηριότητες εκτός της τουριστικής ενημερώσεως», με την ένδειξη, για κάθε εργαζόμενο, τόσο της περιόδου απασχολήσεως όσο και των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε η προσφεύγουσα συναφώς, καθώς και αντίγραφα των αποδείξεων καταβολής μισθού. Ομοίως, ισχυρίζεται ότι υπέβαλε κατά τον επιτόπιο έλεγχο, αφενός, δύο αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1995 με τις οποίες τοποθέτησε τους εργαζομένους αυτούς στο σχέδιο και, αφετέρου, δύο υπομνήματα της 29ης Μαρτίου 1996 που περιέχουν αξιολόγηση του κόστους του προσωπικού για τις δύο αυτές δραστηριότητες του σχεδίου.

87 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, ως δημόσιος οργανισμός, δεν διαθέτει ατομικές συμβάσεις εργασίας για τους εργαζομένους της. Το γεγονός ότι πράγματι απασχολούσε τα πρόσωπα αυτά δεν μπορούσε να αποδειχθεί παρά με πιστοποιητικό που θα κατάρτιζε η ίδια. Τέλος, κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός το οποίο δεν αμφισβητεί η Επιτροπή, ότι τα μέτρα των οποίων η πραγματοποίηση από την προσφεύγουσα προβλέπονταν στο πλαίσιο του σχεδίου όντως πραγματοποιήθηκαν, αποδεικνύει επαρκώς από νομικής απόψεως ότι τα πρόσωπα που απασχολήθηκαν πράγματι παρέσχον τις δηλωθείσες υπηρεσίες.

88 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, παρά το γεγονός ότι, με το έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, είχε ήδη επισημάνει την ανεπάρκεια των δικαιολογητικών εγγράφων που προσκόμισε η προσφεύγουσα, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε έγγραφα ικανά να αποδείξουν ότι οι δαπάνες προσωπικού που χρεώθηκαν αφορούσαν άμεσα την εκτέλεση του σχεδίου και ήσαν εύλογες.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

89 Διαπιστώνεται ότι, στο σημείο 3 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι «οι δαπάνες του προσωπικού [...] πρέπει να συνδέονται άμεσα με την εκτέλεση της δραστηριότητας και να είναι εύλογες».

90 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη, καθόσον θεώρησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η προσφεύγουσα δεν της υπέβαλε έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι οι δαπάνες προσωπικού που καταλογίστηκαν στο σχέδιο συνδέονταν άμεσα με την εκτέλεση του σχεδίου και ήσαν εύλογες.

91 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, κατ' αρχάς, ότι οι πίνακες που η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή ανέφεραν απλώς τα ονόματα των οικείων προσώπων, μια εκτίμηση του χρόνου που αφιέρωσαν τα πρόσωπα αυτά στο σχέδιο, τους μισθούς τους καθώς και τα έξοδα που προέκυπταν για την εκτέλεση του σχεδίου. Αντιθέτως, οι πίνακες αυτοί δεν περιείχαν λεπτομερή περιγραφή των δρα-

στηριοτήτων εκάστου των προσώπων αυτών κατά τρόπον ώστε να παρέχεται στην Επιτροπή η δυνατότητα να βεβαιωθεί ότι η εργασία που εκτέλεσαν τα πρόσωπα αυτά αφορούσε άμεσα το σχέδιο και, ακόμη λιγότερο, ότι ήταν πρόσφορη.

92 Επιπλέον, οι αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1995 και τα υπομνήματα της 29ης Μαρτίου 1996 που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υπέβαλε στην Επιτροπή, πράγμα το οποίο αμφισβητεί η τελευταία, δεν περιέχουν, εν πάση περιπτώσει, περισσότερες πληροφορίες που να πιστοποιούν ότι οι δαπάνες προσωπικού αφορούσαν άμεσα το σχέδιο και ήσαν εύλογες. Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται επίσης όσον αφορά τις αποδείξεις καταβολής μισθού οι οποίες παρέχουν, απλώς, τη δυνατότητα να αποδειχθεί ότι τα οικεία πρόσωπα εργάστηκαν για την προσφεύγουσα κατά την επίμαχη περίοδο αλλά δεν περιλαμβάνουν, προφανώς, καμία ένδειξη ως προς τις δραστηριότητες που ασκούσαν.

93 Άλλωστε, όσον αφορά το επιχείρημα που η προσφεύγουσα αντλεί από το γεγονός ότι, λόγω της ιδιότητάς της του δημοσίου οργανισμού, η Επιτροπή δεν μπορούσε εγκύρως να της ζητεί να προσκομίσει συμβάσεις εργασίας, σημειώνεται ότι η Επιτροπή δεν απαίτησε να προσκομιστούν τέτοιες συμβάσεις ως μοναδικό παραδεκτό αποδεικτικό μέσο. Εν πάση περιπτώσει, υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με το σημείο 3 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η προσφεύγουσα όφειλε να γνωρίζει ότι έπρεπε να είναι σε θέση να υποβάλει στην Επιτροπή έγγραφα ικανά να αποδείξουν, με οποιοδήποτε μέσο, τον άμεσο σύνδεσμο μεταξύ των δαπανών προσωπικού που καταλογίστηκαν στο σχέδιο και της εκτελέσεως των διαφόρων δράσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού, καθώς και της προσφορότητας του ύψους των δαπανών αυτών. Πάντως, όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή στο έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή είχε ήδη ενημερώσει την προσφεύγουσα για το ότι τα έγγραφα που υποβλήθηκαν δεν παρείχαν τη δυνατότητα να αποδειχθεί ότι οι δαπάνες όντως πραγματοποιήθηκαν και ότι συνδέονταν άμεσα με το σχέδιο. Εντούτοις, στις παρατηρήσεις της επί του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας, η προσφεύγουσα περιορίστηκε, κατ' ουσίαν, να προσκομίσει εκ νέου τα στοιχεία τα οποία είχε ήδη υποβάλει και προσέθεσε ότι θεωρούσε ανώφελο και περιττό να αναφέρει λεπτομερώς τις δραστηριότητες του προσωπικού της, στο μέτρο που οι δραστηριότητες αυτές προέκυπταν επαρκώς από την πραγματοποίηση των προβλεπομένων στόχων.

94 Πάντως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το υποστατό των δαπανών προσωπικού αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το σχέδιο όντως εκτελέστηκε, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, αναφέρεται ρητώς σε παρατυπίες σχετικά με τις προϋποθέσεις εκτελέσεως της χρηματοδοτούμενης ενέργειας, πράγμα το οποίο εμπεριέχει παρατυπίες κατά τη διαχείριση αυτής. Επομένως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι κυρώσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή εφαρμόζονται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η χρηματοδοτούμενη δράση δεν πραγματοποιήθηκε εν όλω ή εν μέρει. Πράγματι, δεν αρκεί ότι η προσφεύγουσα αποδεικνύει την ορθή υλική εκτέλεση του σχεδίου όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή με την απόφαση περί χορηγήσεως. Η προσφεύγουσα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να αποδείξει ότι κάθε στοιχείο της κοινοτικής συνδρομής αντιστοιχεί σε πραγματική παροχή η οποία ήταν αναγκαία για την πραγματοποίηση του σχεδίου (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 201). Επιπλέον, από το σημείο 7 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να απαιτεί από τον δικαιούχο ανά πάσα στιγμή να παρέχει πληροφοριακά στοιχεία ως προς το στάδιο προόδου των εργασιών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της αποφάσεως αυτής και ως προς τα τεχνικά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι ο δικαιούχος κοινοτικής συνδρομής, στον οποίο επιβλήθηκε, όπως εν προκειμένω, η υποχρέωση να συγχρηματοδοτεί το επιδοτούμενο σχέδιο, πρέπει να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή κατά τον ρυθμό προόδου της υλοποιήσεως του σχεδίου, όπως ισχύει και για την κοινοτική χρηματοδότηση (προπαρατεθείσα απόφαση Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, σκέψη 249).

95 Λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη διότι θεώρησε ότι η προσφεύγουσα δεν της προσκόμισε δικαιολογητικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι οι δαπάνες προσωπικού που καταλογίστηκαν στο σχέδιο συνδέονταν άμεσα με την εκτέλεση του σχεδίου και ήσαν πρόσφορες.

96 Πάντως, υπενθυμίζεται ότι το σύστημα επιδοτήσεων που έχει διαμορφώσει η κοινοτική νομοθεσία στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην εκπλήρωση εκ μέρους του δικαιούχου σειράς υποχρεώσεων, οι οποίες του παρέχουν το δικαίωμα εισπράξεως της προβλεπόμενης χρηματοδοτικής συνδρομής. Εάν ο δικαιούχος δεν εκπληρώνει όλες τις υποχρεώσεις αυτές, το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να αναθεωρήσει την

έκταση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει δυνάμει της αποφάσεως που χορηγεί την εν λόγω συνδρομή (βλ. υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου, της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93 και T-231/94 έως T-234/94, Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 161, και της 12ης Οκτωβρίου 1999, T-216/96, Conserve Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3139, σκέψεις 71 και 90 έως 94).

97 Ομοίως, οι αιτούντες χρηματοδοτική συνδρομή και οι δικαιούχοι τέτοιων συνδρομών είναι υποχρεωμένοι να βεβαιώνονται ότι παρέχουν στην Επιτροπή αρκούντως ακριβείς πληροφορίες, ειδάλλως το σύστημα ελέγχου και αποδείξεως που προβλέπεται για να εξακριβώνεται αν πληρούνται οι όροι χορηγήσεως της συνδρομής δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει ορθά. Πράγματι, ελλείψει αρκούντως ακριβών πληροφοριών, θα ήταν δυνατή η χορήγηση συνδρομής για σχέδια μη πληρούντα τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Εξ αυτού προκύπτει ότι η υποχρέωση πληροφορήσεως και τηρήσεως της νομιμότητας με την οποία βαρύνονται οι αιτούντες χρηματοδοτική συνδρομή και οι δικαιούχοι τέτοιων συνδρομών αποτελεί εγγενές στοιχείο του συστήματος χορηγήσεως συνδρομών του ΕΓΤΠΕ και είναι ουσιώδης για την ορθή λειτουργία του. Η παράβαση των υποχρεώσεων αυτών πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ως παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Conserve Italia κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 96 ανωτέρω, σκέψη 71, και Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 322).

98 Τέλος, όσον αφορά την αιτιολογία του τμήματος αυτού της προσβαλλομένης αποφάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή κατέδειξε με τρόπο συνοπτικό μεν, πλην όμως αρκούντως σαφή και όχι διφορούμενο, ότι, κατ' αυτήν, τα έγγραφα που υπέβαλε η προσφεύγουσα κατά τη διοικητική διαδικασία δεν της έδιναν τη δυνατότητα να βεβαιωθεί ότι οι δαπάνες προσωπικού που καταλογίστηκαν στο σχέδιο συνδέονταν άμεσα με την εκτέλεση του σχεδίου και ότι ήσαν πρόσφορες. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη ως προς το σημείο αυτό.

99 Επομένως, οι αιτιάσεις σχετικά με τις δαπάνες προσωπικού, που στηρίζονται στην πλάνη εκτιμήσεως και στην παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, πρέπει να απορριφθούν.

Ως προς τις γενικές δαπάνες

— Η προσβαλλόμενη απόφαση

100 Το δέκατο σημείο της αιτιολογικής σκέψεως 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει τα εξής:

«[Η προσφεύγουσα] καταλόγισε στο σχέδιο ποσό 31 500 000 ITL (26 302 ECU) που αντιστοιχεί σε γενικές δαπάνες (μίσθωση δύο γραφείων, θέρμανση, ηλεκτρική ενέργεια, νερό και καθαριότητα). Ο καταλογισμός αυτός δεν δικαιολογήθηκε με κανένα έγγραφο».

— Επιχειρήματα των διαδίκων

101 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, στις παρατηρήσεις επί του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας, ανέφερε ότι, για την πραγματοποίηση του σχεδίου, είχαν κρατηθεί και εξοπλιστεί στην έδρα της δύο αίθουσες. Διευκρινίζει ότι είχε καταλογίσει στο σχέδιο ένα τμήμα των γενικών δαπανών που αντιστοιχούν στη σημασία του σχεδίου σε σχέση με άλλες δραστηριότητες, δηλαδή το 28 % του μισθίου για το σύνολο του ακινήτου που καταλαμβάνει καθώς και δαπάνες ύδατος, ηλεκτρικής ενέργειας, καθαριότητας και θερμάνσεως.

102 Πάντως, δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με όλες αυτές τις δαπάνες είχαν τεθεί στη διάθεση των δύο ελεγκτών της Επιτροπής, οι οποίοι δεν διατύπωσαν καμία επιφύλαξη ως προς την αποδεικτική τους ισχύ και ως προς την ακρίβεια του υπολογισμού που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα.

103 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα του ισχυρισμού ότι επρόκειτο για δαπάνες στις οποίες έπρεπε να υποβληθεί οπωσδήποτε και οι οποίες, κατά συνέπεια, δεν μπορούσαν να καλυφθούν από το πρόγραμμα. Πράγματι, κατά την προσφεύγουσα, αφενός, εάν δεν είχε δεχθεί τις υπεύθυνες για την εκτέλεση του σχεδίου υπηρεσίες στις εγκαταστάσεις της, αυτές θα έπρεπε να εξεύρουν, αλλού, άλλο διακανονισμό ο οποίος θα συνεπαγόταν πρόσθετες δαπάνες. Αφετέρου, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσεις τις εγκαταστάσεις αυτές για άλλους σκοπούς και να αντλήσει όφελος.

104 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι οι δαπάνες αυτές δεν μπορούσαν να καταλογιστούν στο σχέδιο, εφόσον δεν συνδέονταν άμεσα με αυτό και ότι η προσφεύγουσα δεν της υπέβαλε κανένα έγγραφο ικανό να αναιρέσει το συμπέρασμα αυτό.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

105 Από τον φάκελο και, ειδικότερα, από το έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας προκύπτει ότι η παρατυπία που διαπίστωσε η Επιτροπή σχετικά με τις γενικές δαπάνες αφορούσε ένα μέρος μόνον των δαπανών που η προσφεύγουσα είχε καταλογίσει στο σχέδιο, υπό τον τίτλο αυτό. Πράγματι, επρόκειτο μόνο για τις δαπάνες που αφορούσαν τη χρήση, για το σχέδιο, εγκαταστάσεων τις οποίες χρησιμοποιούσε ήδη η προσφεύγουσα πριν από τη χορήγηση της συνδρομής.

106 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 3, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η χορηγηθείσα συνδρομή αποσκοπούσε στη χρηματοδότηση αποκλειστικά ορισμένου ποσοστού των δαπανών στις οποίες πράγματι υποβλήθηκαν τα μέρη τα οποία αφορούσε η πραγματοποίηση του σχεδίου (βλ. σκέψη 77 ανωτέρω). Κατά συνέπεια, για να αποφευχθούν οι δόλιες πρακτικές, η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να θεωρήσει ότι γενικές δαπάνες όπως αυτές που χρέωσε εν προκειμένω η προσφεύγουσα, δεν συνδέονταν πράγματι με την υλοποίηση του σχεδίου, αλλά συνιστούσαν δαπάνες στις οποίες έπρεπε οπωσδήποτε να υποβληθεί ο δικαιούχος, λόγω της συνήθους δραστηριότητάς του και ανεξαρτήτως της υλοποιήσεως του σχεδίου.

107 Πάντως, στην περίπτωση αυτή, επιβάλλεται το συμπέρασμα, για τους ίδιους λόγους με αυτούς που διατυπώθηκαν στη σκέψη 81 ανωτέρω, ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον θεώρησε ότι ο καταλογισμός των δαπανών αυτών συνιστούσε παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε.

108 Όσον αφορά την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σημείο αυτό, υπενθυμίζεται ότι δεν απαιτείται η αιτιολογία να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63, και απόφαση Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 170).

109 Μολονότι είναι αληθές ότι, αντιθέτως προς αυτό που συνάγεται εκ πρώτης όψεως από την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψη 100 ανωτέρω), η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή δικαιολογητικά έγγραφα προκειμένου να αποδείξει τη φύση και το υποστατό των παροχών, πάντως, λόγω της αιτιολογίας που περιλαμβάνεται στο έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, η προσφεύγουσα γνώριζε τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή θεωρούσε ότι οι συγκεκριμένες αυτές δαπάνες δεν μπορούσαν εγκύρως να καταλογιστούν στο σχέδιο. Πράγματι, στο έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι οι δαπάνες αυτές είχαν «μόνιμο χαρακτήρα» και, κατά συνέπεια, δεν «συνδέονταν άμεσα με το σχέδιο». Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αρκούντως αιτιολογημένη ως προς το σημείο αυτό.

110 Επομένως, οι αιτιάσεις σχετικά με τις γενικές δαπάνες, οι οποίες αντλούνται από την πλάνη εκτιμήσεως και την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, πρέπει να απορριφθούν.

Ως προς τις δαπάνες συμβουλών

— Προσβαλλόμενη απόφαση

111 Στο ενδέκατο σημείο της αιτιολογικής σκέψεως 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή σημείωσε τα εξής:

«[Η προσφεύγουσα] καταλόγισε στο σχέδιο ποσό 85 000 000 ITL (43 837 ECU) που αντιστοιχεί στις δαπάνες συμβουλών του Mauro Brozzi Associati SAS. Η δαπάνη αυτή δεν στηρίχθηκε σε δικαιολογητικά έγγραφα τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα να αποδειχθεί το υποστατό και η ακριβής φύση των παροχών».

— Επιχειρήματα των διαδίκων

112 Η προσφεύγουσα υποβάλλει στο Πρωτοδικείο σύμβαση, την οποία υπέγραψε στις 21 Δεκεμβρίου 1992 με το γραφείο Mauro Brozzi Associati SAS (στο εξής: γραφείο Brozzi). Υπογραμμίζει ότι η σύμβαση αυτή προέβλεπε πέντε ειδικές πτυχές, δηλαδή, πρώτον, την περιγραφή της κοινωνικοοικονομικής καταστάσεως των ζωνών τις οποίες αφορούσε το σχέδιο· δεύτερον, τα πρόσωπα που μετείχαν στο σχέδιο· τρίτον, τη σύνταξη του σχεδίου και την εξακρίβωση της αποδοχής του· τέταρτον, την εξέταση, από τεχνικής και διοικητικής απόψεως της τελικής εκθέσεως του σχεδίου και, πέμπτον, τον σύνδεσμο με τους ιδιώτες τους οποίους ενδιαφέρει το σχέδιο, προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη εμπορευματοποίηση του σχεδίου αυτού. Για τις υπηρεσίες αυτές το γραφείο Brozzi επρόκειτο να λάβει ποσό το οποίο αντιστοιχούσε στο 50 % των δαπανών που περιλαμβάνονται υπό τον τίτλο «προσωπικό γραμματείας και διευθύνσεως» του χρηματοοικονομικού διαγράμματος του σχεδίου.

113 Κατά την προσφεύγουσα, είναι προφανές ότι έχουν πραγματοποιηθεί οι δαπάνες σχετικά με τις τέσσερις πρώτες πτυχές της συμβάσεως αυτής και, εν πάση περιπτώσει, αυτό έχει αποδειχθεί με τα έγγραφα τα οποία διατηρεί η προσφεύγουσα και τα οποία εξετάσθηκαν δεόντως από τους δύο ελεγκτές της Επιτροπής. Όσον αφορά την πέμπτη πτυχή, η προσφεύγουσα φρονεί ότι οι δαπάνες αυτές αποδεικνύονται σε μεγάλο βαθμό από έγγραφα τα οποία έχει διατηρήσει, όπως εκθέσεις, επιστολές, πρακτικά συνεδριάσεων, αποστολών και συναντήσεων, έγγραφα τα οποία εξετάστηκαν από τους ελεγκτές της Επιτροπής κατά τον επιτόπιο έλεγχο.

114 Η Επιτροπή φρονεί ότι η προσφεύγουσα δεν της προσκόμισε έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν το υποστατό και την ακριβή φύση των υπηρεσιών που πράγματι παρασχέθηκαν. Εν πάση περιπτώσει, κατά την Επιτροπή, οι δαπάνες σχετικά με τις τέσσερις πρώτες πτυχές της συμβάσεως που συνομολογήθηκε με το γραφείο Brozzi δεν ήσαν επιλέξιμες στα πλαίσια του σχεδίου.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

115 Η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι δεν της υπέβαλε κανένα δικαιολογητικό έγγραφο το οποίο να αποδεικνύει όχι μόνον τον συμβατικό δεσμό με το γραφείο Brozzi, που αποδεικνύεται από τη σύμβαση που συνομολογήθηκε με αυτό, αλλά και το υποστατό και την ακριβή φύση των διαφόρων υπηρεσιών που πράγματι παρέσχε το γραφείο αυτό στα πλαίσια της εκτελέσεως του σχεδίου.

116 Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, απαντώντας στο έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας με το οποίο η Επιτροπή είχε, μεταξύ άλλων, προβάλει την ίδια αυτή αιτίαση, η προσφεύγουσα περιορίστηκε να περιγράψει συνοπτικά τις διάφορες

υπηρεσίες τις οποίες όφειλε να παράσχει το γραφείο Brozzi δυνάμει της συμβάσεως αυτής. Αντιθέτως, παρά το ρητό αίτημα που διατύπωσε η Επιτροπή, δεν επισυνήψε κανένα δικαιολογητικό έγγραφο ως παράρτημα στις παρατηρήσεις αυτές. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, περιορίστηκε να δηλώσει ότι υπέβαλε τέτοια έγγραφα στους ελεγκτές της Επιτροπής κατά τον επιτόπιο έλεγχο, χωρίς ωστόσο να στηρίξει τον ισχυρισμό αυτό με δικαιολογητικά έγγραφα.

117 Εν προκειμένω, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη, καθόσον θεώρησε ότι οι δαπάνες συμβουλών δεν αποδείχθηκαν με δικαιολογητικά έγγραφα από τα οποία να προκύπτει το υποστατό και η ακριβής φύση των παρασχεθεισών υπηρεσιών. Πάντως, όπως προκύπτει από το σημείο 5 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η προσφεύγουσα υπείχε υποχρέωση ενημερώσεως και εντιμότητας έναντι της Επιτροπής. Η παράβαση της υποχρεώσεως αυτής πρέπει να θεωρηθεί ως παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε.

118 Τέλος, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη ως προς το σημείο αυτό. Πράγματι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν ανέφερε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε υποβάλει κανένα έγγραφο σε σχέση με τις δαπάνες συμβουλών, αλλά διευκρίνισε τους λόγους λήψεως του μέτρου αυτού, δηλαδή ότι τα έγγραφα που υπέβαλε η προσφεύγουσα δεν παρείχαν τη δυνατότητα αποδείξεως του υποστατού και της ακριβούς φύσεως των παρασχεθεισών υπηρεσιών.

119 Κατά συνέπεια, ενώ παρέλκει ο έλεγχος του κατά πόσον οι προβλεπόμενες δαπάνες στο πλαίσιο των πέντε πτυχών της συμβάσεως που συνομολογήθηκε με το γραφείο Brozzi μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες δυνάμει της συνδρομής, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι οι αιτιάσεις σχετικά με τις δαπάνες συμβουλών, που στηρίζονται στην πλάνη εκτιμήσεως και στην παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, πρέπει να απορριφθούν.

Ως προς το σύστημα αρδεύσεως

— Η προσβαλλόμενη απόφαση

120 Στο ενδέκατο σημείο της αιτιολογικής σκέψεως 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή σημείωσε τα εξής:

«Στα πλαίσια της δράσεως "καλλιέργεια της όλυρας και των τρουφών" η [απόφαση περί χορηγήσεως] προέβλεψε την πραγματοποίηση επενδύσεων σχετικά με τη βελτίωση των συστημάτων αρδεύσεως για την καλλιέργεια των τρουφών, ύψους 41 258 ECU. Οι επενδύσεις αυτές δεν πραγματοποιήθηκαν και καμία εξήγηση δεν δόθηκε συναφώς στην Επιτροπή».

— Επιχειρήματα των διαδίκων

121 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η απόφαση περί χορηγήσεως προέβλεπε την πραγματοποίηση «συστημάτων επικουρικής αρδεύσεως». Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, οι όροι αυτοί δεν σήμαιναν ότι η προσφεύγουσα όφειλε να κατασκευάσει σταθερή εγκατάσταση αρδεύσεως, αλλά αναφέρονταν, αντιθέτως, σε επικουρική άρδευση για τις περιόδους ξηρασίας, η οποία έπρεπε να πραγματοποιηθεί με κινητούς κάδους που σύρονται από ελκυστήρα. Η προσφεύγουσα στηρίζεται, συναφώς, σε πραγματογνωμοσύνη που καταρτίστηκε στις 27 Οκτωβρίου 2000, από την οποία προκύπτει, αφενός, ότι οι όροι «συστήματα επικουρικής αρδεύσεως», που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του ειδικού αυτού σχεδίου, έπρεπε να ερμηνευθούν υπό την έννοια που αναφέρει η προσφεύγουσα και ότι, αφετέρου, οι δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε η προσφεύγουσα ήσαν εύλογες, ενόψει των τιμών που συνήθως εφαρμόζονται για τις επεμβάσεις στο πλαίσιο του ΕΓΤΠΕ.

122 Άλλωστε, η προσφεύγουσα απορρίπτει το επιχείρημα της Επιτροπής ότι δεν προσκόμισε, εν πάση περιπτώσει, την απόδειξη ότι όντως πραγματοποιήθηκαν οι δαπάνες που συνδέονται με την κινητή άρδευση. Αναφέρεται, συναφώς, σε σύμβαση την οποία συνήψε με μια επιχείρηση για την πραγματοποίηση δενδροκομικών καλλιεργειών, στην οποία απαριθμούνται λεπτομερώς οι ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την άρδευση. Εξάλλου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στις εκθέσεις επιθεωρήσεως των τεχνικών, η τήρηση όλων των προδιαγραφών επιβεβαιώθηκε και ότι το γεγονός αυτό διαπιστώθηκε από τους ελεγκτές της Επιτροπής κατά τον επιτόπιο έλεγχο. Επιπλέον, κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι οι καλλιέργειες περατώθηκαν αισίως καταδεικνύει ότι η άρδευση όντως πραγματοποιήθηκε.

123 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι διαπίστωσε, κατά τους επιτοπίους ελέγχους, ότι η προσφεύγουσα δεν προέβη στις επενδύσεις που προβλέπει το σχέδιο όσον αφορά τα «συστήματα επικουρικής αρδεύσεως». Κατά την Επιτροπή, οι επενδύσεις αυτές μπορούσαν να πραγματοποιηθούν εγκύρως μόνο με τη δημιουργία σταθερών συστημάτων αρδεύσεως και όχι με σύστημα «ποτίσματος», αποτελούμενο από «κάδους που σύρονται από ελκυστήρα». Υπογραμμίζει, άλλωστε, ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι όροι «συστήματα επικουρικής αρδεύσεως» πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια που προτείνει η προσφεύγουσα, η προσφεύγουσα ουδέποτε προσκόμισε, στα πλαίσια της διοικητικής διαδικασίας, το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο, όπως αποδείξεις σχετικές με την αγορά κινητών κάδων ή με τη χρησιμοποίηση ελκυστήρα.

124 Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε βασίμως να επικαλεστεί, συναφώς, σύμβαση την οποία συνήψε με επιχείρηση για την πραγματοποίηση δενδροκομικών καλλιεργειών και στην οποία αναφέρθηκε με τις παρατηρήσεις της επί του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας. Πράγματι, η αναφορά αυτή ήταν υπερβολικά γενική για να παράσχει στους ελεγκτές της Επιτροπής τη δυνατότητα να καθορίσουν σε ποια σύμβαση αναφερόταν η προσφεύγουσα. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά τους επιτοπίους ελέγχους, οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι η άρδευση δεν είχε πραγματοποιηθεί, δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των νέων φυτών είχε καταστραφεί.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

125 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, μολονότι η απόφαση περί χορηγήσεως προβλέπει τη χρηματοδότηση «συστήματος επικουρικής αρδεύσεως» (που ονομάζεται επίσης «άρδευση ασφαλείας»), ούτε η αίτηση που η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή ούτε η απόφαση περί χορηγήσεως διευκρίνισαν τον τύπο του συστήματος αρδεύσεως που έπρεπε να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του σχεδίου.

126 Στη συνέχεια, από τις απαντήσεις της προσφεύγουσας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι κατά τον επιτόπιο έλεγχο οι ελεγκτές της Επιτροπής ανέφεραν ότι η άρδευση των φυτών με κινητούς κάδους που σύρονται από ελκυστήρα δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως η πραγματοποίηση «συστήματος επικουρικής αρδεύσεως» και ότι, ελλείψει της δημιουργίας συστήματος σταθερής αρδεύσεως, επιβαλλόταν το συμπέρασμα ότι, συναφώς, το σχέδιο δεν είχε υλοποιηθεί κατά τις προβλέψεις. Με το έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή θεώρησε ότι οι επενδύσεις που αφορούν τη βελτίωση του συστήματος αρδεύσεως «[δεν είχαν] πραγματοποιηθεί» και κάλεσε την προσφεύγουσα να προσκομίσει την απόδειξη περί του αντιθέτου.

127 Στις παρατηρήσεις της επί του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας, η προσφεύγουσα επανέλαβε την εξήγηση την οποία είχε ήδη παράσχει στους ελεγκτές της Επιτροπής, δηλαδή ότι, κατά την άποψή της, «στο σχέδιο, [το σύστημα αρδεύσεως] δεν είχε διαμορφωθεί ως σταθερός εξοπλισμός αλλά ως άρδευση που έπρεπε να πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια μέσων μεταφοράς (βυτιοφόρα)». Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι, εκτός της εξηγήσεως αυτής όσον αφορά την ερμηνεία στην οποία προέβη των όρων του σχεδίου σχετικά με το σύστημα αρδεύσεως, δεν υπέβαλε στην Επιτροπή δικαιολογητικά έγγραφα, όπως αποδείξεις σχετικές με την αγορά των κινητών κάδων ή με τη χρησιμοποίηση ελκυστήρα, τα οποία θα είχαν παράσχει τη δυνατότητα, αφενός, να διαλυθούν οι αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή ως προς τον τρόπο υλοποιήσεως του συστήματος αρδεύσεως και, αφετέρου, να αποδειχθεί ότι το σύστημα αυτό, όπως το είχε συλλάβει η προσφεύγουσα, είχε όντως πραγματοποιηθεί.

128 Εξάλλου, ενώπιον του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα δεν επιχείρησε καν να αποδείξει ότι η σύμβαση στην οποία αναφέρθηκε στο πλαίσιο αυτό, χωρίς να την προσκομίσει ενώπιον του Πρωτοδικείου, παρείχε τη δυνατότητα να αποδειχθεί ότι όντως πραγματοποιήθηκε το εν λόγω σύστημα αρδεύσεως.

129 Υπό τις συνθήκες αυτές, ενώ παρέλκει η απόφαση επί του ζητήματος κατά πόσον η άρδευση των φυτών με τη βοήθεια κινητών κάδων που σύρονται από ελκυστήρα μπορούσε να θεωρηθεί ως η πραγματοποίηση «συστήματος επικουρικής αρδεύσεως» υπό την έννοια της αποφάσεως περί χορηγήσεως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον έκρινε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι οι προβλεπόμενες επενδύσεις όσον αφορά το σύστημα αρδεύσεως όντως πραγματοποιήθηκαν.

130 Πάντως, ο καταλογισμός μη δικαιολογημένων με έγγραφα ή άλλα μέσα δαπανών πρέπει να θεωρηθεί ως σοβαρή παράβαση των όρων χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής καθώς και της υποχρεώσεως εντιμότητας που υπέχει ο δικαιούχος τέτοιας συνδρομής και μπορεί, κατά συνέπεια, να χαρακτηριστεί ως παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε.

131 Όσον αφορά την τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι αληθεύει, βεβαίως, ότι ούτε στο έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας ούτε στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή ανέφερε ρητώς τους λόγους για τους οποίους θεώρησε ότι το σύστημα αρδεύσεως που ισχυρίζεται ότι προέβλεψε η προσφεύγουσα δεν ανταποκρινόταν στο σύστημα που προβλέπεται στο σχέδιο. Πάντως, όπως ήδη αναφέρθηκε στη σκέψη 126 ανωτέρω, η προσφεύγουσα επιβεβαίωσε ότι οι ελεγκτές της Επιτροπής της είχαν εκθέσει ρητώς την αιτίαση αυτή. Τούτο, άλλωστε, επιρρωννύεται από το γεγονός ότι, ήδη από της καταθέσεως του δικογράφου της προσφυγής, η προσφεύγουσα όχι μόνον προέβαλε επιχειρήματα σχετικά με τον εσφαλμένο χαρακτήρα της υποστηριζόμενης από την Επιτροπή ερμηνείας των όρων της αποφάσεως περί χορηγήσεως, αλλά προσκόμισε και πραγματογνωμοσύνη προς στήριξη της απόψεώς της. Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η προσβαλλόμενη απόφαση, αυτή είναι επαρκώς αιτιολογημένη από νομικής απόψεως ως προς το σημείο αυτό.

132 Επομένως, οι αιτιάσεις σχετικά με το σύστημα αρδεύσεως, οι οποίες αντλούνται από πλάνη εκτιμήσεως και παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, πρέπει να απορριφθούν.

Συμπέρασμα

133 Κατόπιν της προηγουμένης αναλύσεως, το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

134 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν κατάρτισε πρακτικά των δραστηριοτήτων και των συνομιλιών που πραγματοποίησαν οι ελεγκτές της και, ειδικότερα, ότι δεν κατάρτισε κατάλογο των φωτοαντιγράφων των σχετικών εγγράφων. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν της είναι δυνατόν να απαντήσει στις αιτιάσεις της Επιτροπής ότι δεν προσκόμισε ορισμένα έγγραφα κατά τη διοικητική διαδικασία.

135 Η Επιτροπή σημειώνει ότι κατάρτισε πρακτικά των δραστηριοτήτων και των συνομιλιών των ελεγκτών της καθώς και κατάλογο των φωτοαντιγράφων των εγγράφων, αλλά ότι τα έγγραφα αυτά προορίζονταν για εσωτερική χρήση. Εν πάση περιπτώσει, φρονεί ότι το γεγονός ότι δεν απέστειλε τα έγγραφα αυτά στην προσφεύγουσα δεν μπορούσε να προσβάλει τη θέση της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι, με το έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, την ενημέρωσε για όλες τις αιτιάσεις που της προσάπτονται και ότι η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να προσκομίσει όλα τα έγγραφα και να προβάλει όλα τα επιχειρήματα που θα μπορούσαν να αποδείξουν ότι τήρησε τις υποχρεώσεις που υπείχε από την απόφαση περί χορηγήσεως.

136 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας που κινείται κατά ενός προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη, συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να διασφαλίζεται, ακόμη και εν απουσία ειδικής κανονιστικής ρυθμίσεως. Η αρχή αυτή επιτάσσει να παρέχεται η δυνατότητα στους αποδέκτες των αποφάσεων, οι οποίες θίγουν σημαντικά τα συμφέροντά τους, να καθιστούν λυσιτελώς γνωστή την άποψή τους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-32/95 P, Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5373, σκέψη 21, και του Πρωτοδικείου της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, T-199/99, Sgaravatti Mediterranea κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3731, σκέψη 55).

137 Στην υπό κρίση υπόθεση, με το έγγραφο της 12ης Αυγούστου 1997, η Επιτροπή ανακοίνωσε στην προσφεύγουσα ότι είχε την πρόθεση να προβεί σε έλεγχο της εκτελέσεως του σχεδίου. Επιπλέον, με το έγγραφο κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή ανέφερε όλες τις αιτιάσεις που δεχόταν εναντίον της προσφεύγουσας και, κατ' ουσίαν, της ζήτησε να υποβάλει όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τις δαπάνες που καταλογίστηκαν στο σχέδιο. Κατόπιν της αιτήσεως αυτής, τρεις φορές, δηλαδή με τα έγγραφα της 25ης Αυγούστου 1997, της 6ης Απριλίου 1998 και της 17ης Μαΐου 1999, η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή έγγραφα καθώς και τις παρατηρήσεις της επί των εγγράφων αυτών. Άλλωστε, με έγγραφο της 6ης Μαρτίου 1998, η Επιτροπή διευκρίνισε τις ημερομηνίες του επιτοπίου ελέγχου και ζήτησε από την προσφεύγουσα να θέσει στη διάθεση των ελεγκτών το σύνολο της λογιστικής και των διοικητικών και χρηματοπιστωτικών εγγράφων που αφορούν το σχέδιο.

138 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή παρέσχε επαρκώς στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να αποδείξει την ορθή εκτέλεση των ενεργειών περί του σχεδίου στην οποία όφειλε να προβεί με την προσκόμιση των δικαιολογητικών εγγράφων, τα οποία έπρεπε να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής σύμφωνα με την απόφαση περί χορηγήσεως.

139 Κατά συνέπεια, το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

3. Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και στην παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε

140 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και κατά παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, στο μέτρο που οι διάφορες παρατυπίες που διαπιστώθηκαν με την απόφαση αυτή δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν τόσο σοβαρή κύρωση όπως η συνολική κατάργηση της συνδρομής η οποία είχε χορηγηθεί για την πραγματοποίηση δράσεων του σχεδίου από την προσφεύγουσα. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι όλες οι δράσεις που προβλέπονται στο σχέδιο πραγματοποιήθηκαν, οπότε ο σκοπός της χρηματοδοτικής συνδρομής επιτεύχθηκε. Πάντως, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε.

141 Η Επιτροπή φρονεί ότι τα γεγονότα που προσάπτονται στην προσφεύγουσα συνιστούν «παρατυπίες ή σημαντικές αλλαγές» υπό την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, οι οποίες ήσαν τόσο σοβαρές ώστε κάθε άλλο μέτρο πλην της καταργήσεως θα μπορούσε να αποτελέσει ενθάρρυνση της απάτης.

142 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει, κατά πάγια νομολογία, οι πράξεις των κοινοτικών θεσμικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού (βλ. σκέψη 65 ανωτέρω).

143 Επίσης, κατά τη νομολογία, η παράβαση των υποχρεώσεων των οποίων η τήρηση έχει θεμελιώδη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία ενός κοινοτικού συστήματος μπορεί να τιμωρείται με την απώλεια δικαιώματος προβλεπομένου από την κοινο-

τική νομοθεσία, όπως είναι το δικαίωμα ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Οκτωβρίου 1995, C-104/94, Cereol Italia, Συλλογή 1995, σ. I-2983, σκέψη 24, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

144 Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο κανονισμός 2052/88 και οι κανονισμοί 4253/88 και 4256/88, περί εφαρμογής του κανονισμού 2052/88, έχουν ως αντικείμενο, μέσω του ΕΓΤΠΕ, στο πλαίσιο της ενισχύσεως της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και ενόψει της αναμορφώσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, την επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων και την προαγωγή της αναπτύξεως των αγροτικών περιοχών. Στο πλαίσιο αυτό, όπως προκύπτει από την εικοστή αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 4253/88 και από το άρθρο 23 του ιδίου κανονισμού, ο νομοθέτης θέλησε να προβλέψει μια αποτελεσματική διαδικασία ελέγχου για να εξασφαλίσει την εκ μέρους των δικαιούχων τήρηση των προϋποθέσεων που τίθενται κατά τη χορήγηση συνδρομής από το ΕΓΤΠΕ, προκειμένου να επιτευχθούν, κατά τον ενδεδειγμένο τρόπο, οι ως άνω στόχοι.

145 Πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι, με την απόφαση Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, η οποία παρατίθεται ανωτέρω στη σκέψη 96 (σκέψη 160), το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι, ενόψει της ίδιας της φύσεως των χρηματοδοτικών συνδρομών που χορηγεί η Κοινότητα, η υποχρέωση τηρήσεως των χρηματοδοτικών προϋποθέσεων που αναφέρονται στην απόφαση χορηγήσεως συνιστά, όπως ακριβώς και η υποχρέωση εκτελέσεως του οικείου σχεδίου, μια από τις ουσιώδεις δεσμεύσεις του δικαιούχου και, για τον λόγο αυτό, αποτελεί προϋπόθεση της χορηγήσεως κοινοτικής συνδρομής.

146 Τέλος, όπως έχει ήδη υπογραμμιστεί (βλ., ανωτέρω, σκέψη 97), η εκ μέρους των αιτούντων κοινοτική συνδρομή και των δικαιούχων τέτοιων συνδρομών παροχή αξιόπιστων πληροφοριών, οι οποίες δεν μπορούν να παραπλανήσουν την Επιτροπή, είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία του προβλεφθέντος συστήματος ελέγχου και αποδείξεως με σκοπό την εξακρίβωση του αν πληρούνται οι όροι χορηγήσεως των εν λόγω συνδρομών.

147 Πάντως, εν προκειμένω, από την ανάλυση που εκτέθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως του δευτέρου λόγου ακυρώσεως προκύπτει ότι η προσφεύγουσα διέπραξε παρα-

τυπίες όσον αφορά τη συγχρηματοδότηση του σχεδίου και καταλόγισε στο εν λόγω σχέδιο μη δικαιολογημένες δαπάνες. Τέτοιες μορφές συμπεριφοράς συνιστούν σοβαρές παραβάσεις των ουσιωδών υποχρεώσεων των δικαιούχων, οι οποίες δύνανται να δικαιολογήσουν την κατάργηση της επίμαχης συνδρομής.

148 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το γεγονός ότι όλες οι δράσεις του σχεδίου πραγματοποιήθηκαν, υπενθυμίζεται ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί, όπως πράττει κατ' ουσίαν η προσφεύγουσα, ότι οι κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, εφαρμόζονται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η χρηματοδοτηθείσα δράση δεν πραγματοποιήθηκε εν όλω ή εν μέρει (βλ. σκέψη 94 ανωτέρω).

149 Ενόψει τέτοιων παραβάσεων, η Επιτροπή ευλόγως θεώρησε ότι οποιαδήποτε άλλη κύρωση, πλην της πλήρους καταργήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και της αναζητήσεως των καταβληθέντων από το ΕΓΤΠΕ ποσών, θα ενείχε τον κίνδυνο να αποτελέσει πρόσκληση για τη διάπραξη απάτης, καθόσον οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα έμπαιναν στον πειρασμό είτε να διογκώνουν πλασματικά το ποσό των δαπανών που καταλογίζονται στο σχέδιο, προκειμένου να αποφύγουν την εκπλήρωση της υποχρεώσεώς τους συγχρηματοδοτήσεως και να επιτύχουν τη μέγιστη προβλεπόμενη στην απόφαση περί χορηγήσεως παρέμβαση του ΕΓΤΠΕ, είτε να παρέχουν ψευδείς πληροφορίες ή να προβαίνουν στην απόκρυψη ορισμένων στοιχείων, προκειμένου να λάβουν χρηματοδοτική συνδρομή ή να επιτείνουν τη σημασία της χρηματοδοτικής συνδρομής της οποίας ζήτησαν τη χορήγηση, με μόνη αρνητική συνέπεια να επανέλθει η συνδρομή αυτή στο επίπεδο που προσδιορίζεται λαμβανομένου υπόψη του υποστατού των δαπανών στις οποίες υπεβλήθη ο δικαιούχος και/ή λαμβανομένης υπόψη της ακρίβειας των πληροφοριών που ο εν λόγω δικαιούχος παρέσχε στην Επιτροπή (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 96, σκέψη 163, και απόφαση Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 82, σκέψη 402).

150 Επομένως, η προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας δεν είναι βάσιμη. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει, κατά συνέπεια, να απορριφθεί.

4. Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από κατάχρηση εξουσίας

151 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι, λαμβανομένου υπόψη του αμφιβόλου χαρακτήρα των αιτιάσεων που της προσάπτονται και του τρόπου με τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι επιτόπιοι έλεγχοι από τους ελεγκτές της Επιτροπής, πρέπει να θεωρηθεί ότι η κατάργηση εμπνεύστηκε από κακοβουλία και εκδικητικότητα της Επιτροπής και, κατά συνέπεια, πάσχει από κατάχρηση εξουσίας. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η βούληση της Επιτροπής να της επιβάλει παραδειγματική τιμωρία προκύπτει από την τελευταία φράση του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας στην οποία ο γενικός διευθυντής που ανέλαβε τον φάκελο ανέφερε ότι «στην περίπτωση κατά την οποία οι διευκρινίσεις και τα έγγραφα [των οποίων γίνεται μνεία στο έγγραφο αυτό] αρκούν για να διασφαλίσουν όλες τις εύλογες αμφιβολίες, [επιφυλασσόταν] του δικαιώματος να επανέλθει σε ορισμένα σημεία, στο πλαίσιο ενδεχόμενης αποφάσεως, πάντοτε βάσει του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, περί μειώσεως ή καταργήσεως της συνδρομής».

152 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής στην περίπτωση παραβάσεων ιδιαίτερης βαρύτητας, όπως αυτές διαπιστώθηκαν στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αποτελεί την έκφραση κακόβουλης προθέσεως, αλλά συνιστά το μοναδικό κατάλληλο μέτρο να εξασφαλίσει ότι οι χρηματοδοτικές συνδρομές του ΕΓΤΠΕ χρησιμοποιούνται κατ' αποτελεσματικό και ορθό τρόπο. Όσον αφορά το χωρίο του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας που επικαλείται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, με τη φράση αυτή, επιχείρησε να παράσχει εγγύηση στην προσφεύγουσα. Πράγματι, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ενημέρωσε απλώς την προσφεύγουσα για το ενδεχόμενο κινήσεως νέας διαδικασίας στην περίπτωση κατά την οποία οι αιτιάσεις που διατυπώθηκαν θα αποδεικνύονταν αβάσιμες, αλλά θα εμφανίζονταν νέα στοιχεία δυνάμενα να δημιουργήσουν αμφιβολίες για τη νομιμότητα του σχεδίου.

153 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η έννοια της καταχρήσεως εξουσίας έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο στο κοινοτικό δίκαιο και αφορά την κατάσταση κατά την οποία μια διοικητική αρχή χρησιμοποιεί τις εξουσίες της για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο της έχουν παρασχεθεί. Μια απόφαση πάσχει κατάχρηση εξουσίας

όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων, έχει εκδοθεί προς επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που αναφέρει (απόφαση Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 96, σκέψη 168).

154 Πάντως, στην προκειμένη περίπτωση, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο της εξετάσεως του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε την ύπαρξη σφαλμάτων όσον αφορά τη διαπίστωση παρατυπιών κατά την υλοποίηση του σχεδίου. Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα στοιχείο το οποίο να αποδεικνύει ότι η Επιτροπή επιδίωξε διαφορετικό σκοπό από αυτόν της κυρώσεως των παρατυπιών που διαπιστώθηκαν κατά την εκτέλεση του σχεδίου. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή επιδίωξε «να παραδειγματίσει» δεν επιβεβαιώνεται από κανένα στοιχείο του φακέλου.

155 Ομοίως, δεν μπορεί να συναχθεί από το χωρίο του εγγράφου κινήσεως της διαδικασίας, που επικαλείται η προσφεύγουσα, ότι η Επιτροπή επιδίωξε να τιμωρήσει την προσφεύγουσα με την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, όπως υπογραμμίζει, κατ' ουσίαν, η Επιτροπή, η φράση αυτή είχε ως μοναδικό σκοπό να ενημερώσει την προσφεύγουσα για το ενδεχόμενο περιορισμού ή διευρύνσεως της διαδικασίας που κινήθηκε στην περίπτωση κατά την οποία οι διατυπωθείσες αιτιάσεις θα αποδεικνύονταν αβάσιμες και θα εμφανίζονταν εντούτοις νέα στοιχεία, ικανά να δημιουργήσουν μεταγενέστερα αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα του σχεδίου.

156 Επομένως, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

5. Γενικό συμπέρασμα

157 Ενόψει του συνόλου των προηγουμένων σκέψεων, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον η Επιτροπή δεν περιόρισε το αίτημα επιστροφής στα

ποσά που αντιστοιχούν στο τμήμα του σχεδίου το οποίο, δυνάμει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την ίδια την προσφεύγουσα. Αντιθέτως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

158 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να οριστεί ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση C (2000) 2388 της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2000, για την κατάργηση της συνδρομής που χορηγήθηκε στην Comunità montana della Valnerina με την απόφαση C (93) 3182 της Επιτροπής, της

10ης Νοεμβρίου 1993, για τη χορήγηση συνδρομής του ΕΙΤΠΕ, τμήμα «Προσανατολισμός», σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμός», στα πλαίσια του σχεδίου 93.IT.06.016, που φέρει τον τίτλο «Πρότυπο σχέδιο και σχέδιο επιδείξεως εγκαταστάσεων δασοκομίας και γεωργικών προϊόντων διατροφής σε δευτερεύουσες ορεινές ζώνες (Γαλλία, Ιταλία)», στο μέτρο που η Επιτροπή δεν περιόρισε το αίτημα επιστροφής της συνδρομής στα ποσά που αντιστοιχούν στο τμήμα του σχεδίου το οποίο, δυνάμει της αποφάσεως περί χορηγήσεως, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την ίδια την προσφεύγουσα.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Lenaerts Azizi Jaeger

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Μαρτίου 2003.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

K. Lenaerts